

Memòria de Gestió

Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva

2021

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ.....	4
2. INTRODUCCIÓ.....	6
2.1 DESCRIPCIÓ DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA.....	7
2.1.1 Clima i meteorologia.....	10
2.2 MUNICIPIS DEL PARC NATURAL.....	14
2.3 NORMATIVA.....	15
2.4 FIGURES DE PROTECCIÓ.....	17
2.5 PERSONAL DEL PARC NATURAL.....	17
2.6 COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA DEL PARC.....	18
2.7 ORGANIGRAMA DE LA CONSELLERIA COMPETENT.....	20
3. OBJECTIUS.....	22
4. PLA DE VIGILÀNCIA D'INCENDIS FORESTALS.....	24
4.1 MITJANS DE VIGILÀNCIA MÒBIL.....	25
4.1.1 Unitats Prevenció d'Incendis Forestals.....	25
4.1.2 Agents de l'autoritat:.....	25
4.2 MITJANS DE VIGILÀNCIA FIXOS.....	25
4.2.1 Observatoris forestals.....	25
5. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS.....	26
6. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ.....	28
6.1 CONSERVACIÓ DE FLORA.....	29
6.1.1 Prospecció de praderies de macròfits.....	29
6.1.2 Seguiment de la població i plantacions de <i>Narcissus perezlarae</i> en parcel·les controlades del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.....	32
6.1.3 Plantació de poblacions de nenúfars (<i>Nymphaea alba</i>) i asprella (<i>Ceratophyllum submersum</i>).....	35
6.1.4 Oms.....	36
6.2 CONSERVACIÓ DE FAUNA.....	37
6.2.1 Seguiment i reforç de les poblacions de fauna d'aigua-dolça.....	37
6.2.2 Reforç poblacional d'anguila.....	38
6.2.3 Control hídric per a la nidificació del fumarell carablanc (<i>Chlydonias hibrida</i>) i altres espècies d'avifauna.....	39
6.2.4 Programa "El retorn de l'àguila pescadora".....	41
6.2.5 Arpallot de Marjal.....	43
6.2.6 Caixes-niu: rapinyaires i rates-penades.....	43
6.2.7 Control de porcs senglars (<i>Sus scrofa</i>).....	43
6.2.8 Control de petxinots.....	45
6.3 CONSERVACIÓ D'HÀBITATS.....	45
6.3.1 Carrerons i aclarit de Lluents.....	45
6.3.2 Reintroducció de ramat boví a la marjal.....	46
6.3.3 Control i eliminació d'espècies exòtiques invasores.....	47
6.3.4 Control i seguiment dels paràmetres hídrics de la Zona d'Especial Protecció.....	54
6.4 ADQUISICIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT.....	57
6.4.1 Línies d'Investigació.....	57
6.4.2 Inventaris.....	59
7. PROGRAMA DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT.....	62

8. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA.....	71
8.1 PROGRAMA DE COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ.....	72
8.1.1 Campanya Comunicar per a Conservar.....	73
8.1.2 Campanya Comunicació Ambiental Residus Zero a la Marjal.....	74
8.1.3 Dades Web.....	75
8.1.4 Butlletí quadrimestral Ullals.....	75
8.1.5 Cròniques de la Pescadora.....	75
8.1.6 Xarxes socials.....	76
8.1.7 Llistat de subscriptors.....	76
8.1.8 Campanya Dia Europeu dels Parcs.....	76
8.1.9 Participació en publicacions i mitjans de comunicació.....	76
8.2 PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	77
8.3 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI.....	78
8.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT.....	78
8.5 PROGRAMA DE GESTIÓ PARTICIPADA.....	79
8.5.1 Gestió (entitats implicades).....	79
8.6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC.....	80
8.6.1 Programa d'equipaments i senyalització.....	80
8.6.2 Senyalística de caça, pesca i altres.....	81
9. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL.....	82
9.1 GESTIÓ PREVENTIVA EN L'ÀMBIT DEL PORN.....	83
9.2 GESTIONS DIVERSES DE L'ESPAI NATURAL.....	84
9.3 ACTUACIONS DELS AGENTS DE L'AUTORITAT EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL.....	85
9.4 RELACIONS I COL-LABORACIONS AMB DIFERENTS ORGANISMES.....	86
10. RESUM ECONÒMIC.....	88
11. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2022.....	90

1. PRESENTACIÓ

La Memòria de Gestió del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva presenta els programes i projectes desenvolupats durant l'any 2021, per la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. Aquest espai natural protegit va ser declarat Parc Natural l'any 1994 segons la Llei d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. La Memòria tracta de programes i projectes per a la conservació del patrimoni natural i cultural, per a la integració del Parc en l'entorn social i el seu desenvolupament socioeconòmic. També s'exposen els treballs de gestió general de l'espai en el període anomenat. Enguany han de ser destacats els programes següents:

- ❖ Projecte d'inventari, seguiment i actuacions sobre flora exòtica invasora *Egeria densa*, *Ludwigia grandiflora*, *Cortaderia selloana* i *Pennisetum spp*, en els rius, séquies i canals del Parc, en col·laboració amb els diferents agents implicats en la gestió de l'espai natural.
- ❖ Projecte per al control i erradicació de *Trachemys spp.* en el Parc amb la col·laboració de diverses entitats locals.
- ❖ Projecte per a la reintroducció del *Narcissus perez-larae* en parcel·les públiques del Parc Natural.
- ❖ Projecte per a la reintroducció de l'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) al Parc Natural.
- ❖ Seguiment del cranc blau (*Gallinectes sapidus*), espècie exòtica invasora, en el Parc Natural de la Marjal Pego-Oliva.
- ❖ Seguiment per detectar la presència del caragol poma (*Pomacea insularum*, *Pomacea canaliculata*), espècies exòtiques invasoras, en el Parc Natural de la Marjal de Pego-oliva.
- ❖ Seguiment i introducció de dades dins de la Xarxa de Mesuraments dels nivells hídrics de la Marjal (programa autonòmic de seguiment de zones humides).
- ❖ Treball de millora i adequació de les infraestructures d'ús públic del Parc Natural.
- ❖ Treballs de millora i adequació de la senyalització del Parc Natural.
- ❖ Programa d'Educació Ambiental i els seus projectes corresponents.

2. INTRODUCCIÓ

2.1 DESCRIPCIÓ DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és una zona marjalenca situada entre les províncies de València i Alacant, amb una extensió de 1.255 Hectàrees. La Marjal ocupa la depressió que envolta la cadena de muntanyes formada per les serres de Mustalla, Migdia i Segària, i està separada de la mar per una extensa restinga.

Les principals característiques del Parc són una gran biodiversitat, l'excel·lent qualitat de les seues aigües, així com la seua quantitat. Hi ha dos rius principals que recorren la Marjal: el Bullent o Vedat, en la part nord, i el Racons o Molinell, al sud. A més, trobem nombrosos afluents i brolladors, coneguts en la zona amb el nom d'ullals.

Les Corts Valencianes declararen la Marjal, Parc Natural, per mitjà de la Llei 11/94, de 27 de desembre. A més a més, està inclosa en el Conveni de Ramsar (1971), de protecció mundial de zones humides, també és Zona d'Espècial Protecció per a les Aus (zona ZEPA), es troba dins de la Xarxa Natura 2000 de la Unió Europea, declarat com a Lloc d'Interés Comunitari (LIC). També forma part del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana (2002).

Les formacions vegetals que conformen el paisatge de la Marjal de Pego-Oliva són de gran interès biològic, tant pel seu valor intrínsec com per ser el refugi i hàbitat natural òptim i exclusiu d'una fauna excepcional. Es troben algunes espècies amb una àrea de distribució molt reduïda.

La vegetació de la Marjal està adaptada a la dinàmica d'inundacions–dessecacions, cicles naturals relacionats amb el clima mediterrani i la gestió hídrica de la Marjal.

Les espècies vegetals més representatives de la Marjal de Pego-Oliva són: el senill o carritx (*Phragmites australis*), la boga o bova (*Typha dominguensis*), el junc (*Juncus acutus*), el lliri groc (*Iris pseudachorus*), el nenúfar (*Nymphaea alba*), la llengua d'oca (*Potamogeton nodosus*), les llentilles d'aigua (*Lemna minor*), i les extenses praderies de macròfits submergits, de gran valor ecològic, que entapissen gran part dels fons dels seus canals i lluent. En les xicotetes elevacions muntanyenques podem trobar alguns enclavaments del característic matassar mediterrani.

Tot el complex d'hàbitats lligats a les zones humides litorals es troben representats, en major o menor mesura, en la zona. Trobem els següents hàbitats d'interés comunitari (Annex I de la Directiva 92/43/CEE), i marcats amb un asterisc (*) els hàbitats considerats com de conservació prioritària per la Comissió Europea: llacunes costaneres (*1150), pastius salins mediterranis (1410), rius mediterranis de cabal permanent (3280), llacs eutròfics naturals (3150), llacs distròfics naturals (3160), prats anuals de *Thero-Brachypodietea* (*6220), prats mediterranis de *Molinio Holoschoenion* (6420), megafòrbics higròfils (6430), torberes calcàries de *Cladium mariscus* i amb espècies del *Caricion davallianae* (*7210), etc.

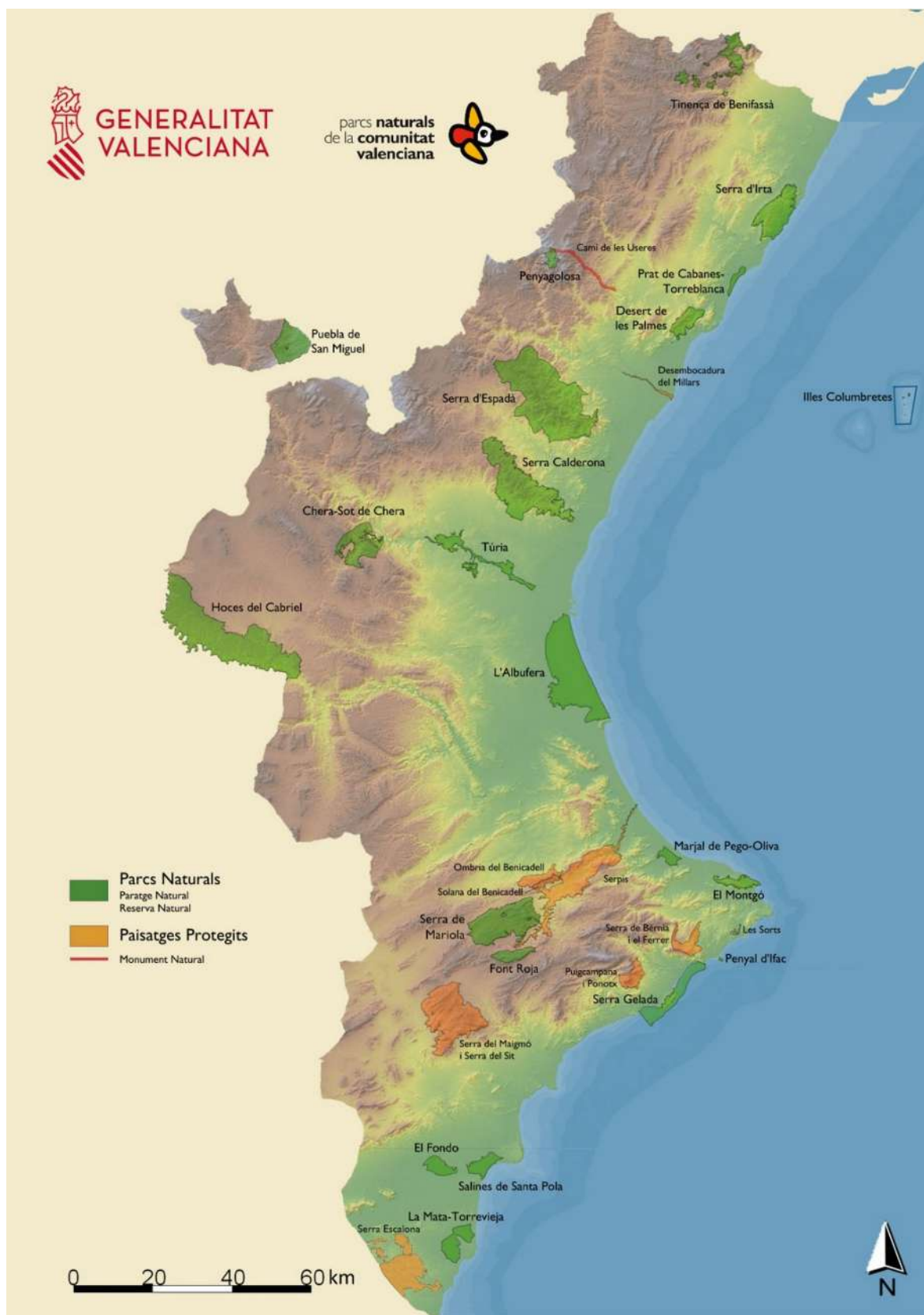
La Marjal de Pego-Oliva és de gran importància pel que fa a la fauna que alberga. La desaparició progressiva de gran part de les zones humides del litoral mediterrani al llarg dels últims segles, fa que, hui en dia, les espècies que utilitzen aquests hàbitats siguen molt diverses i d'elevat interès faunístic.

Les excel·lents condicions en què es troba l'aigua de la Marjal permet que hi haja poblacions d'invertebrats com les tres espècies de gambetes o gambetes de riu, o les tres de petxinots o clòtxines d'aigua dolça. Entre els peixos cal destacar la presència del samaruc (*Valencia hispanica*) en els dos rius, així com en les seues surgències o ullals; el blenio de riu (*Assalaria fluviatilis*) i l'agulla de riu (*Syngnathus abaster*). Els rèptils més característics són la tortuga europea (*Emys orbicularis*) i el leprós (*Mauremys leprosa*) sent la Marjal un dels escassos llocs on trobem les dues espècies, així com 5 espècies de colobres, a més d'altres com el fardatxo ocel·lat.

Les aus es troben molt ben representades i constitueixen una de les majors riqueses de la Marjal, un dels principals motius pels quals ha sigut acceptat en el Conveni Ramsar. Hi ha nombroses espècies a destacar: el gall de canyar (*Porphyrio porphyrio*), l'escabussonet xic (*Tachybaptus ruficollis*), l'agró imperial (*Ardea purpurea*) i real (*Ardea cinerea*), l'oroval (*Ardeola ralloides*), la rosseta (*Marmaronetta angustirostris*), la camallonga (*Himantopus himantopus*), l'agró blanc (*Egretta alba*), la gavina corsa o gavina d'Audouin (*Larus audouinii*), el martinet (*Nycticorax nycticorax*), el vítol (*Botaurus stellaris*), el picaport (*Plegadis falcinellus*), la xitxarra mostatxada real (*Acrocephalus melanopogon*), teuladí de canyar (*Emberiza schoeniclus*), així com els omnipresents ànecs collverds (*Anas platyrhynchos*), fotja comuna i gallineta (*Fulica atra*, *Gallinula chloropus*) i garsetes comunes (*Egretta garzetta*).

Figura 2.1-1: Mapa general dels Espais Naturals de la C. Valenciana.

2.1.1 Clima i meteorologia

El Parc Natural de la Marjal de Pegó-Oliva es troba entre els paral·lels 38,8º i 38,9º nord, el que ubica a la Marjal en les latituds mitjanes. En aquestes latituds la variació de l'angle dels raigs solars provoca una insolació i una duració de les hores diürnes que varien àmpliament segon les estacions.

Aquesta ubicació també és la responsable de les diferències de temperatures estivals i hivernals, mitigades en part per la proximitat a la gran massa d'aigua del mar Mediterrani. L'estació hivernal manté unes temperatures relativament suaus, l'estació estival compta amb temperatures càlides i no plou; a més, cal destacar les abundants pluges de la tardor. Els climogrames de les Figures 2.1-4 i 2.1-5 ho mostren clarament.

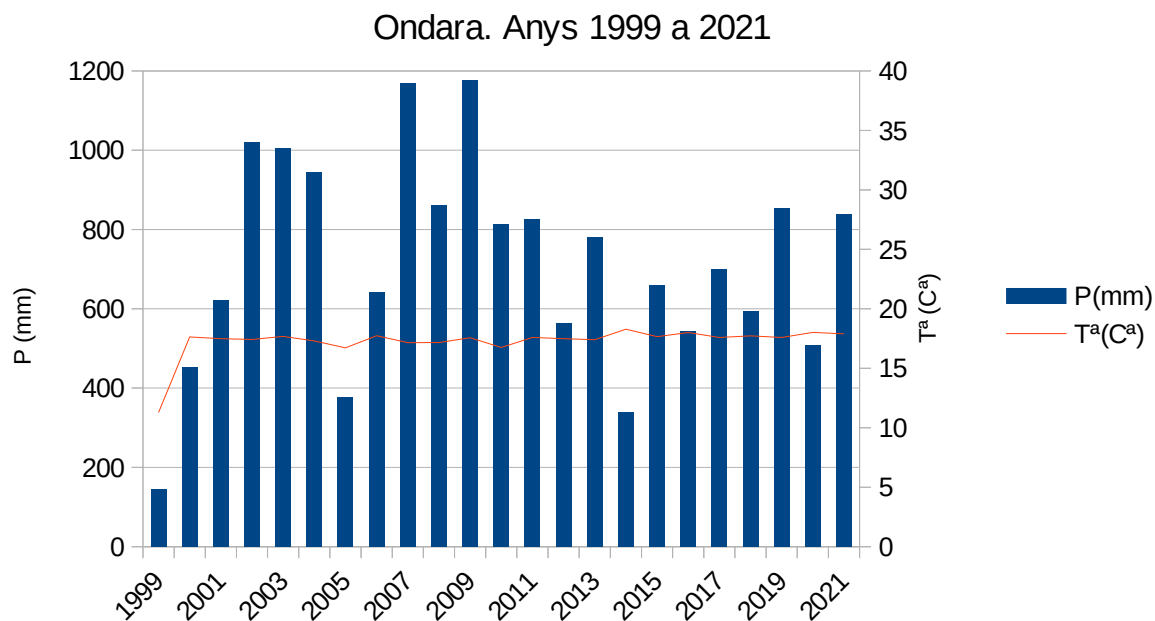
Les dades del clima s'arreglen en les estacions meteorològiques, però com que a la Marjal no hi ha estació, s'hauran de fer servir les pròximes i amb una bona sèrie de dades històriques recopilades. L'IVIA (Institut Valencià d'Investigacions Agràries) disposa d'una en Ondara i d'una altra en Vilallonga, dels que es pot descarregar les seues dades històriques en la pàgina «[riegosivia](#)».

La ubicació, altura sobre el nivell del mar i la data d'instal·lació d'ambdues estacions meteorològiques es relacionen en la Taula 2.1-1. La més antiga és la d'Ondara, amb una sèrie de dades de 21 anys complets; de les dues, pot ser la que més s'aproxime a la situació real de la Marjal. La de Vilallonga, 19 anys complets, es troba a 92 metres sobre el nivell del mar, però la seua ubicació ens aporta informació sobre una zona de recàrrega d'aqüífers de la Marjal.

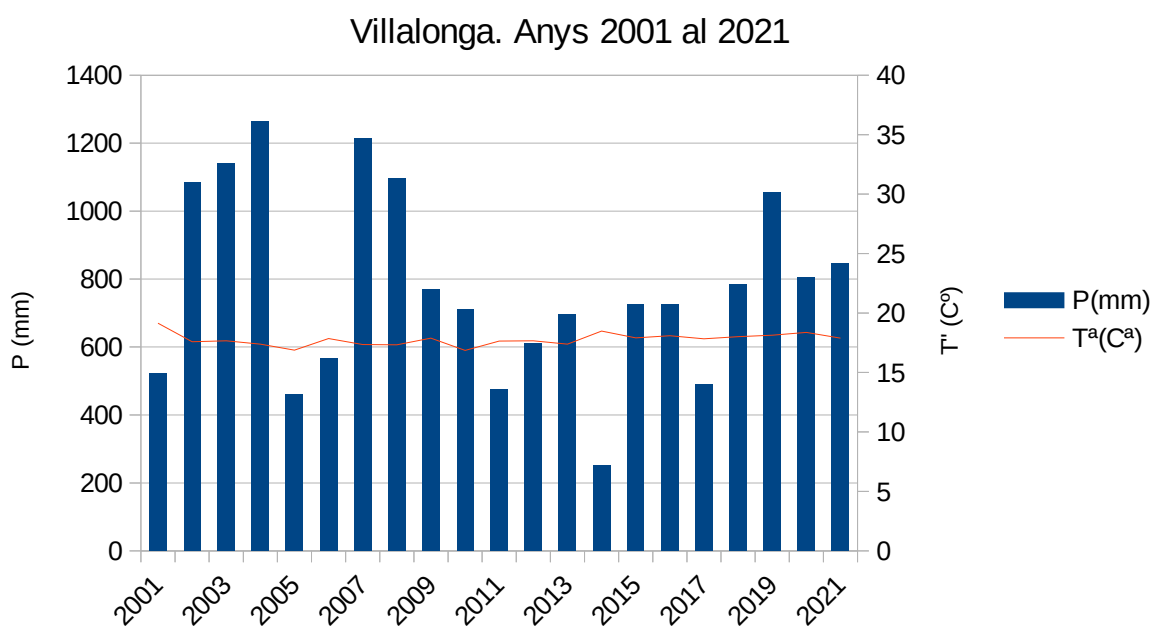
Taula 2.1-1: Estacions meteorològiques pròximes a la Marjal. Font: IVIA.

Estació	Gestor	Província	Data		ETRS89 H30		Cota (m.s.n.m.)
			Instal·lació	1ª dada	X	Y	
Ondara	IVIA	Alacant	11/11/1999	12/11/1999	761.033	4.300.940	49
Vilallonga	IVIA	València	07/03/2001	08/03/2001	742.476	4.308.520	92

En les Figures 2.1-2 i 2.1-3 es mostren les temperatures mitjanes i els valors totals de les precipitacions des de 1999 fins al 2021 a Ondara (litoral) i a Vilallonga (interior). En 2021 el total de pluges és similar en ambdós estacions, 838 mm en Ondara i 845 mm en Villalonga, superant les dos les pluges del 2021. Encara que no és l'any més plujós de la sèrie de dades que tenim, representa una abundant aportació hídrica que ha possibilitat un any sense escassetesa d'aigua a la Marjal. Les temperatures mitjanes presenten poques variacions en la serie disponible.

Figura 2.1-2: Precipitacions i Temperatures Ondara (1999 al 2021).

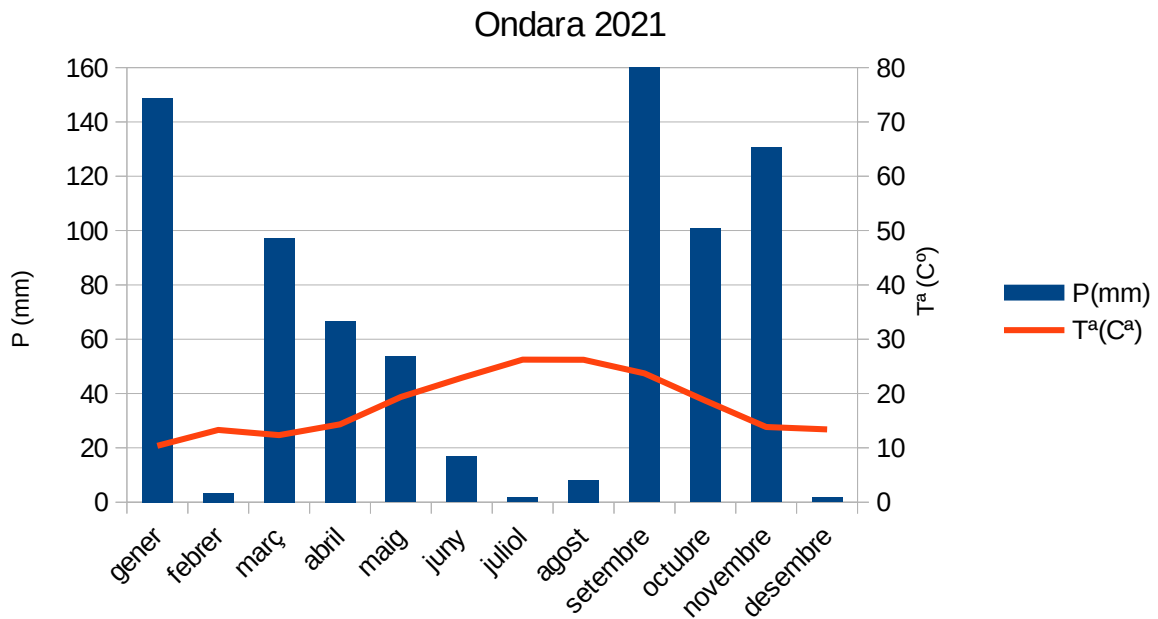
Figura 2.1-3: Precipitacions i Temperatures Villalonga (2001 al 2021).

En les Figures 2.1-4 i 2.1-5 es mostren els climogrames amb dades de l'any 2021 que representen clarament zones de clima mediterrani amb estius càlids i secs i màximes pluviometries a la tardor.

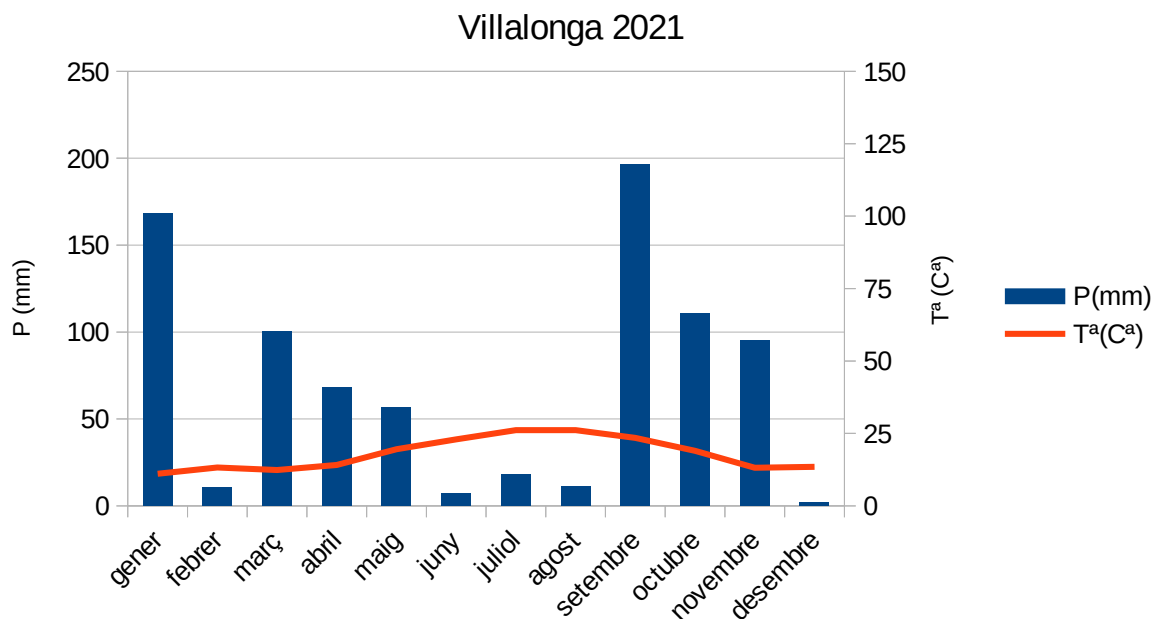
La distribució anual de les pluges en l'any 2021 ve marcada pels temporals de gener que van començar amb la borrasca Filomena, però van continuar al llarg de tot el mes (borrasques Gaetan, Hortense i Ignacio) i, sobre tot, per les habituals pluges de tardor. La borrasca Filomena que va afectar

a tota la Península, ací es va manifestar com un temporal marítim amb importants pluges i amb onades de 4,22 m, encara que menys fort que el provocat per la borrasca Gloria de 2021.

Destacar també una primavera relativament plujosa i freda amb precipitacions de neu en març en el nord d'Alacant i sud de València que deixaren a la zona pluges primaverals poc habituals i que, aquest any, han sigut especialment abundants.

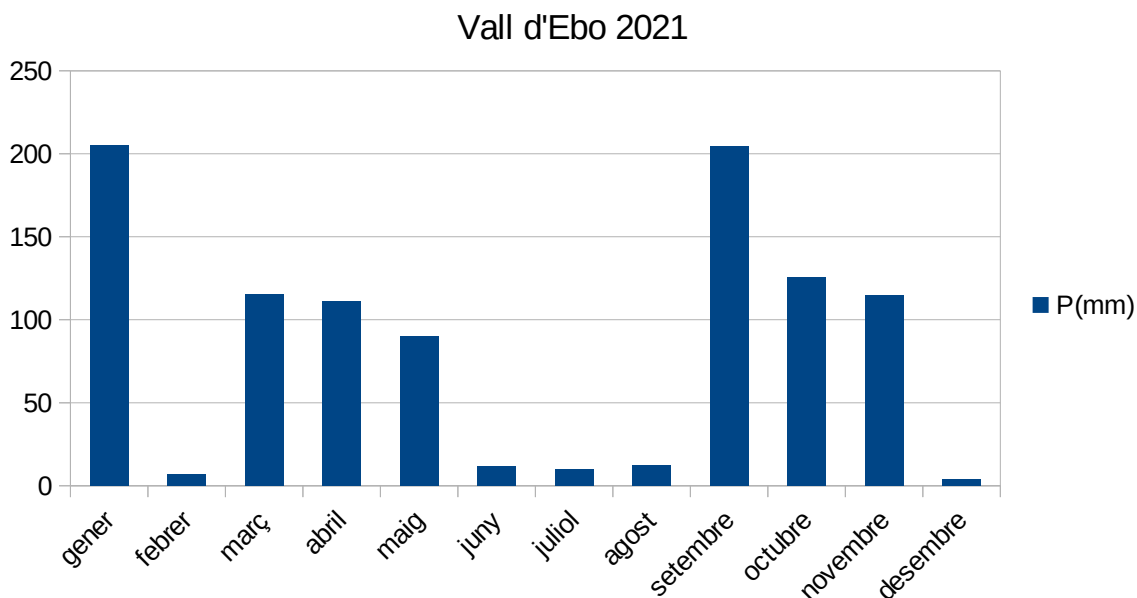
Figura 2.1-4: Climograma Ondara 2021.

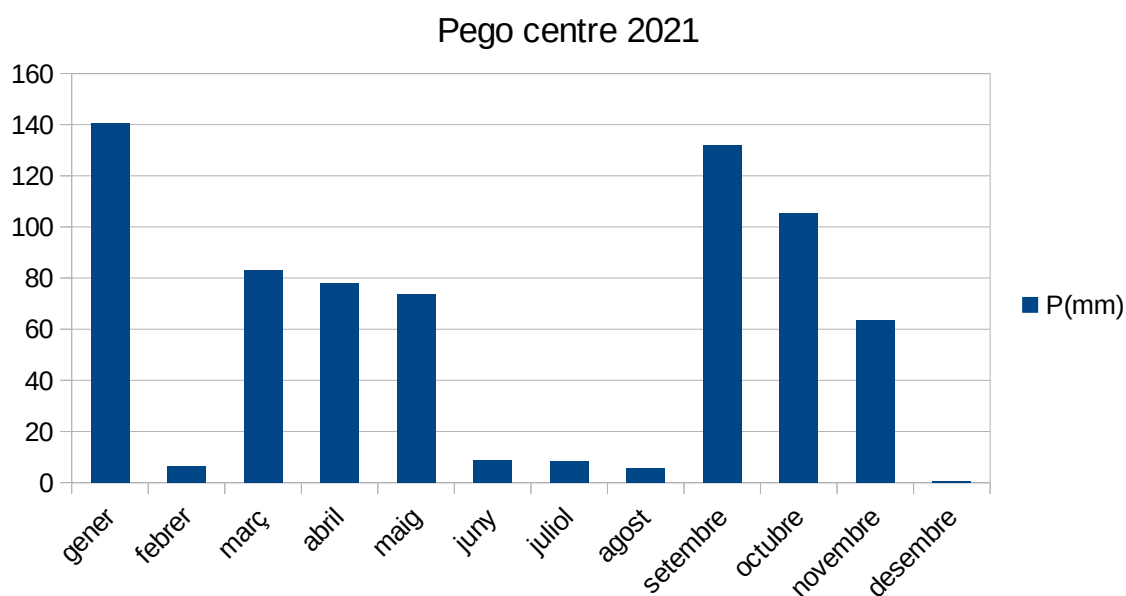
Figura 2.1-5: Climograma Villalonga 2021.

A continuació, en les següents figures (2.1-6, 2.1-7 i 2.1-8) es representen les precipitacions mensuals (mm) durant l'any 2021 de les estacions de la Vall d'Ebo (394 m s.n.m), Pego centre (81 m s.n.m) i Oliva poble (18 m s.n.m), obtingudes d'AVAMET.

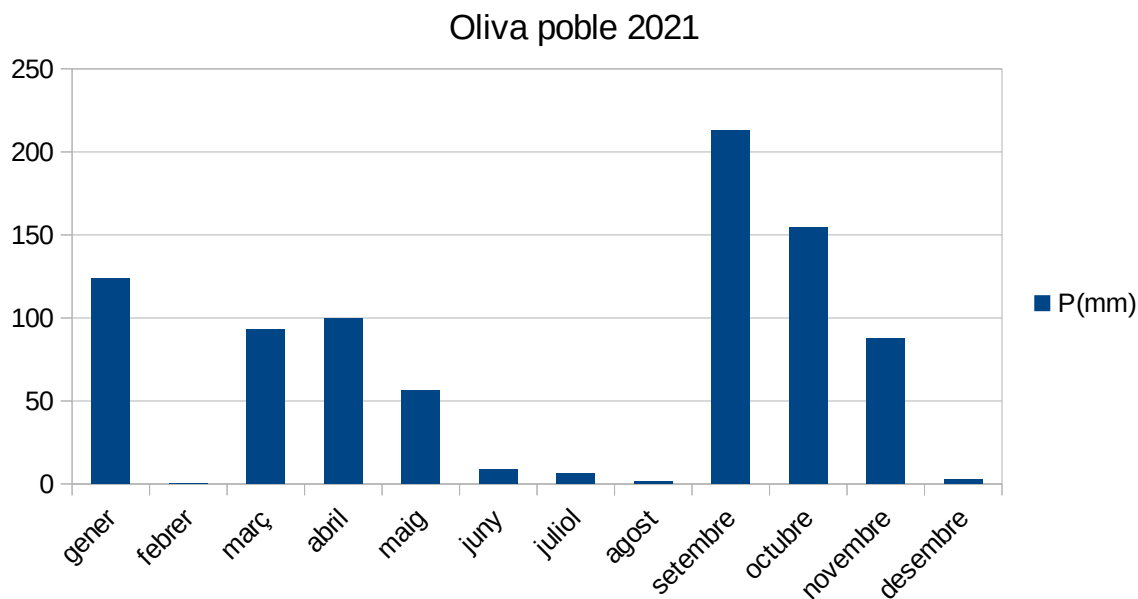
En elles s'aprecia la mateixa tendència estacional de les pluges i un clar increment d'elles quan cap a l'interior. El total de pluges és similar en les estacions de Pego i Oliva, amb 706,6 mm i 847,8 mm, respectivament i 1011,2 mm en Vall d'Ebo, superant en tots els casos les pluges del 2021.

Figura 2.1-6: Precipitacions anuals a la Vall d'Ebo-2021.

Figura 2.1-7: Precipitacions anuals a Pego-2021.

Figura 2.1-8: Precipitacions anuals a Oliva – 2021.

2.2 MUNICIPIS DEL PARC NATURAL

La figura i taules següents mostren la informació més destacable dels dos municipis que componen el Parc Natural: Pego (Alacant) i Oliva (València).

Taula 2.2-1: Superfície per municipis. Font: elaboració pròpia.

Municipi	Superfície del terme municipal (Hs.)	Sup. Inclosa en el PN. (Hs - % del t.m.)	Sup. Inclosa en el PORN (Hs - % del t.m.)
Pego	5.400	755 – 14'6%	5.285 – 100%
Oliva	5.961	500 – 8'3%	2.029 – 34%

Taula 2.2-2: Evolució dels habitants en els municipis del Parc Natural. Font: INE, 2022.

Municipi	2010	2012	2014	2016	2018	2021	2021
Pego	11.208	11.029	10.144	10.158	10.052	10.133	10.240
Oliva	28.307	28.207	26.782	25.789	25.199	25.224	25.119

Figura 2.2-1: Situació del Parc Natural i els municipis que l'integren: Oliva i Pego . Font: Visor web cartografia G.V.

2.3 NORMATIVA

A continuació s'enumera la principal legislació aplicable en l'espai natural protegit:

- ❖ Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del Domini Públic Hidràulic, que desenrotlla els títols preliminar I, IV, V, VI i VII de la Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'Aigües.
- ❖ LLEI 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits.
- ❖ REIAL DECRET LEGISLATIU 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'Aigües.
- ❖ ACORD de 10 de setembre de 2002, del Govern Valencià, d'aprovació del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana.
- ❖ DECRET 31/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual crea la Junta Rectora del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.
- ❖ Decret 32/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual es crea i regula el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades, i s'estableixen categories i normes per a la seua protecció.
- ❖ Decret 210/2004, de 8 d'octubre, del Consell de la Generalitat, pel que prohibeix l'alliberament en el medi natural i la comercialització en viu de totes les espècies exòtiques de carrancs de riu a la Comunitat Valenciana.
- ❖ Decret 265/2004, de 3 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla de Recuperació del Samaruc.

- ❖ Decret 280/2004, de 17 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva. (DOGV número 4910 de data 24.12.2004).
- ❖ RESOLUCIÓ de 22 de maig de 2006, del conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.
- ❖ RESOLUCIÓ de 31 de juliol de 2006, del conseller de Territori i Habitatge, per la qual es prohibeix la circulació de determinats vehicles per terrenys forestals.
- ❖ LLEI 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (BOE n.299)
- ❖ Decret 70/2009, de 22 de maig, del Consell, pel qual es crea i regula el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i es regulen mesures addicionals de conservació.
- ❖ *DECRETO 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de l'anguila europea (Anguilla anguilla) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.*
- ❖ LLEI 5/2014, de 25 de juliol, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana.
- ❖ ORDRE 28/2017, d'11 d'octubre de la CAMACCI DR per la qual s'aproven els plans de recuperació de les espècies de fauna en perill d'extinció arpella de marjal, bitó, rosseta i teuladí de canyar.
- ❖ Decret 6/2018 de 19 de gener del Consell, de declaració d'utilitat pública i execució urgent de la concentració parcel·lària d'Oliva-Pego.
- ❖ RESOLUCIÓ de 12 de desembre de 2019, de la Dirección General de Biodiversidad y Calidad Ambiental, por la cual se publica información técnica y cartográfica actualizada de las zonas húmedas de L'Albufera, El Hondo, Lagunas de La Mata y Torrevieja, Salinas de Santa Pola, Prat de Cabanes-Torreblanca y Marjal de Pego-Oliva (Comunitat Valenciana), incluídas en la llista de zones húmedas de importància internacional del Convenio de Ramsar BOE .Núm. 9 Divendres 10 de gener de 2021
- ❖ Informació pública dels treballs de recerca de la propietat de la zona de concentració parcel·lària d'Oliva Pego (DOGV 1 d'abril de 2019). Num. 8519 / 01.04.2019 15587
- ❖ RESOLUCIÓ de 12 de febrer de 2021, de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'aproven les revisions dels plans de prevenció d'incendis forestals dels parcs naturals del Desert de les Palmes, de la Serra d'Irta i de la Marjal de Pego Oliva. (DOGV núm 8758 de 10 de març de 2021)
- ❖ Convocatòria de l'assemblea de participants per a l'elecció de vocals de la Comissió Local de la Concentració Parcel·lària d'Oliva-Pego. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. (DOGV n.º 8917/01.10.2021).

2.4 FIGURES DE PROTECCIÓ

La marjal de Pego-Oliva posseeix figures de protecció autonòmiques, nacionals i internacionals:

Taula 2.4-1: Figures de protecció en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

Figura de protecció	Data de declaració	Municipis	Superfície (ha)	Normativa
Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva	09/01/1995	Oliva, Pego	1.255	LLEI 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. (DOGV núm. 2423 de 09.01.1995)
Lloc d'Interés Comunitari -LIC- (Xarxa Natura 2000)	22/07/1992	Oliva, Pego	1.255	ACORD de 25 d'abril de 2014, del Consell, pel qual s'adeqüen els espais protegits de la Xarxa Natura 2000 marins i marítim-terrestres al repartiment de competències en el medi marí establert en la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat. (DOGV núm. 7262 de 28.04.2014)
Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)	09/06/2009	Oliva, Pego, Dénia	1.252	Acord de 5 de juny de 2009, del Consell, d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial protecció per a les aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana. (DOCV núm 6031, de 09.06.2009) i Acord de 27 de novembre de 2009, del Consell, de correcció d'errors (DOCV de 30.11.2009 i 28.04.2014)
Zona humida d'Importància Internacional (inclòs en el Conveni Ramsar)	1989	Oliva, Pego	1.255	CONVENI relatiu a zones humides d'importància internacional, especialment com a hàbitat d'aus aquàtiques, fet en Ramsar el 2 de febrer de 1971. Designació de nous zones humides per paté De (BOE núm. 110 de 8.05.1990)
Zona Humida Catalogada	2002	Oliva, Pego, El Verger	1.255	ACORD de 10 de setembre de 2002, del Govern Valencià, d'aprovació del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana (DOGV núm 4336 de 16.9.2002)

2.5 PERSONAL DEL PARC NATURAL

La direcció i coordinació del personal assignat al Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és funció del Director-Conservador. Adscrits al Parc hi ha un total de 8 persones. A continuació es detallen els equips de treball:

❖ Director-Conservador del Parc Natural.

L'1 de març de 2017 prengué possessió del lloc de treball 29.4245 Joseba Andoni Rodríguez Aizpeolea, com a Director-Conservador del Parc Natural del Montgó i Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

- ❖ **Equip Tècnic i d'Educació Ambiental:** Compost per una tècnica, Ana Colominas, adscrita als parcs naturals de la Marina Alta i Baixa i per dos educadors ambientals, Alfonso García i Silvia Raya. Els dos s'ocupen de la programació d'educació, comunicació i participació ambiental del Parc Natural.
- ❖ **Equip de Conservació i Manteniment:** Compost per tres peons qualificats, Yolanda Zaragosí, José Camarena i Dionís Gilabert i pel capatàs Emili Piquer.

2.6 COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA DEL PARC

La Junta rectora té caràcter d'òrgan consultiu, col·laborador de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica en la gestió del Parc i canalitzador de la participació dels agents implicats en la planificació i la gestió del Parc Natural, d'acord amb l'article 48.5 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Ací es detalla la composició d'aquest òrgan, segons el Decret 31/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual es crea la Junta Rectora del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, la qual estarà composta pels membres següents:

- ❖ El president, que serà anomenat pel Consell de la Generalitat, a proposta de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica
- ❖ El director-conservador del Parc Natural, que actuarà com a secretari.
- ❖ Un representant de la Conselleria de Territori i Habitatge (ja que la direcció general de Medi Natural es trobava en aquesta Conselleria) hui Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica
- ❖ Un representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació hui Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica
- ❖ Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Pego.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament d'Oliva.
- ❖ Un representant de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- ❖ Un representant de les entitats de conservació de la natura dels municipis del Parc Natural.
- ❖ Un representant d'associacions d'agricultors i de propietaris de terrenys o drets agrícoles en el Parc Natural.
- ❖ Un representant de les associacions de pescadors que actuen en el Parc Natural.

L'any 2021 es va realitzar una Junta Rectora, el dia 15 de juliol, a l'Ajuntament de Pego.

Figura 2.6-1: Junta Rectora al 15 de juliol de 2021.

2.7 ORGANIGRAMA DE LA CONSELLERIA COMPETENT

- CONSELLERIA D'AGRICULTURA, DESENVOLUPAMENT RURAL, EMERGÈNCIA CLIMÀTICA I TRANSICIÓ ECOLÒGICA.

Organigrama del Consell de la Generalitat

Durant l'any 2021 només s'han produït dos canvis a l'organigrama de la Conselleria. El dia 25 de febrer va ser nomenat D. Pedro Fresco Torralba com nou Director General de Transició Ecològica (D.O.G.V. Nº 9027, de 24 de febrer) en substitució de D. Antonio Vicente García Díez. Mentre que el dia 12 de novembre D. Julio Ramón Gómez Vivo va ser nomenat Director General de Medi Natural i d'Avaluació Ambiental (D.O.G.V. Nº 9213, de 11 de novembre) en substitució de D. Benjamín Pérez Rocher.

3. OBJECTIUS

Segons l'article 2.2 del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva aprovat per mitjà del Decret 280/2004, de 17 de desembre, del Consell de la Generalitat, es defineixen els objectius del Pla (PORN), els quals són els assenyalats en l'article 32.2 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Els objectius que marca l'esmentada Llei són:

- ❖ Definir i assenyalar l'estat de conservació dels recursos naturals i ecosistemes dins del seu àmbit.
- ❖ Indicar el règim que escaiga aplicar als espais que s'han de protegir.
- ❖ Fixar el marc per a l'ordenació integral dels espais naturals protegits inclosos en el seu àmbit.
- ❖ Determinar les limitacions que hagen d'establir-se i el règim d'ordenació dels diversos usos i activitats admissibles en l'àmbit dels espais protegits i les seues àrees d'amortiment d'impactes.
- ❖ Promoure l'aplicació de mesures de conservació, restauració i millora dels recursos naturals.
- ❖ Formular els criteris orientadors de les polítiques sectorials i ordinadors de les activitats econòmiques i socials, públiques i privades, perquè siguen compatibles amb els objectius dels plans d'ordenació dels recursos naturals.

Al mateix temps, en els últims anys s'ha estat treballant per a complir els següents objectius:

- ❖ Ser un referent quant a la conservació de la biodiversitat a la Comunitat Valenciana.
- ❖ Promocionar un turisme responsable i sostenible del Parc Natural i servir d'atractiu per al desenvolupament socioeconòmic comarcal i local, sempre fent-ho compatible amb la conservació.
- ❖ Seguir amb les vies de col·laboració per a millorar i augmentar la gestió participada amb ajuntaments, agricultors, caçadors, pescadors i altres col·lectius de la zona.

Figura 3-1: Blau del Calapatar.

4. PLA DE VIGILÀNCIA D'INCENDIS FORESTALS

Els mitjans de vigilància que s'encarreguen del Parc Natural, es classifiquen en dos tipus: mòbils i fixos, tal com es descriu a continuació.

4.1 MITJANS DE VIGILÀNCIA MÒBIL

4.1.1 Unitats Prevenció d'Incendis Forestals

Les unitats mòbils de prevenció d'incendis forestals, dependents d'aquesta Conselleria, amb intervenció en l'àmbit del Parc Natural s'han repartit de la següent manera:

Entre febrer i octubre la vigilància va estar a càrrec de la Unitat A-101 (Alacant), la V-403 i V-404 (València). La Unitat A-711 realitzà el servei segons necessitats i els desdoblaments nocturns.

4.1.2 Agents de l'autoritat:

En la prevenció d'incendis forestals es compta amb la participació dels següents cossos:

Guàrdia Civil, SEPRONA del Verger i Gandia, Agents mediambientals de la Marina Alta i La Safor, Policia Autònoma de la Generalitat Valenciana i Polícies Locals de Pego i Oliva.

4.2 MITJANS DE VIGILÀNCIA FIXOS

4.2.1 Observatoris forestals

Els punts fixos que vigilen el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva són dos, l'observatori de Miserà (Xilibre) a la Marina Alta i el Montdúver a la Safor, els quals estan en actiu al llarg de tot l'any. En el període d'hivern (desembre-febrer), amb 9 hores de vigilància i la resta de l'any es mantenen operatius les 24 hores del dia.

5. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb un Pla de Prevenció d'Incendis Forestals (P.P.I.F.), aprovat per la Resolució de 22 de maig de 2006, del Conseller de Territori i Habitatge. La revisió d'aquest Pla de Prevenció d'Incendis Forestals es va aprovar per la **RESOLUCIÓ de 12 de febrer de 2020, de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'aproven les revisions dels plans de prevenció d'incendis forestals dels parcs naturals del Desert de les Palmes, de la Serra d'Irta i de la Marjal de Pego Oliva.**

El seu objectiu és establir quines actuacions es prorroguen de les que inclou P.P.I.F. Previ, actualitzant les característiques de la seua execució i indicant els agents responsables de promoure-les i de realitzar-les, així com establir noves actuacions que es detecten necessàries o d'interès per a la prevenció d'incendis.

Dins del **P.P.I.F.**, hi ha un apartat que indica les actuacions previstes del Pla d'infraestructures. Per a cadascuna d'aquestes actuacions s'inclou una fitxa descriptiva amb la informació que permet identificar els aspectes bàsics de la seua execució.

Per a més informació, podeu consultar el document en:

http://agroambient.gva.es/va/web/prevencion-de-incendios/planes-de-prevencion-de-incendios-forestales-de-la-red-de-espacios-naturales-protegidos/-/asset_publisher/J8VsgHcswUqD/content/marjal-pego-oliva

Pel que fa a la incidència dels incendis sobre l'espai natural, la taula següent (Taula 5-1) mostra els incendis declarats al llarg de l'any 2021. La superfície total incendiada és de 0,89 Ha.

Taula 5-1: Relació d'incendis succeïts en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva en l'any 2021.

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals i AAMM.

Data	Paratge	T.M.	Superfície (ha)
06-01-2021	Canyaret	Pego	0,003
16-07-2021	La Senda del Bancal	Oliva	0,85
09-10-2021	Racó	Pego	0,04

Destacar també, la prohibició de circulació en 15 parcs naturals, entre ells, la marjal Pego-Oliva, el dia 13 d'agost, per risc extrem d'incendis forestals decretat pel Centre de Coordinació d'Emergències de la Comunitat Valenciana.

6. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

Dins d'aquest apartat s'assenyalen les actuacions que s'han dut a terme en matèria de conservació de la biodiversitat, conservació i seguiment de la fauna, la flora i els hàbitats del nostre Parc.

6.1 CONSERVACIÓ DE FLORA

6.1.1 Prospecció de praderies de macròfits.

Continuant amb la tasca començada al 2020, es torna a prospectar les praderies de macròfits.

Les espècies a prospectar són les següents:

- Autòctones: *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum* spp., *Potamogetum nodosus*, *P. pectinatus* i *Nymphaea alba*.
- Exòtiques: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* (capítol 6.3.4.3.).
- Les que s'identifiquen amb presència que es considere rellevant.

El territori on es prospecta és:

- Canals i rius, pels Educadors Mediambientals. Prospecció de pràcticament el 100% dels canals i rius visitables i visibles pels camins; només el riu Bullent ha sigut prospectat amb barca.
- Lluents, per la Brigada del Parc. Prospecció de transsectes.

L'època de prospecció és primavera i estiu. Els motius principals són l'augment de volum que desenvolupa l'*E. densa* i moltes autòctones i la floració de la *L. grandiflora*, facilitant les estimacions de les seues ocupacions.

Els resultats de la prospecció de macròfits en rius i canals poden consultar-se a la Taula 6.1-1 i la seua distribució en la Figura 6.1-2. Les dades registrades són indicadores per a poder ser comparables entre anys i estan calculades per a eliminar el màxim possible de biaixos (=sesgos), no s'han de prendre com a valors absoluts. Les diferències provenen de la mateixa presa de dades en camp, ja que tant el tram a prospectar com el percentatge d'ocupació són completament subjectius i dependents de la persona encarregada de fer el mostreig; a més a més, la prospecció està més adreçada a les espècies invasores.

Al 2021 s'ha procurat reduir el biaix (=sesgo) provinent de la llargària dels trams a prospectar. En la meitat nord s'han delimitat els trams; així, les seues llargàries es mantenen any rere anys. A més de reduir biaixos, aquesta delimitació de trams pot servir en un futur per facilitar la tasca pròpia de seguiment (com a pilot), així com tasques d'educació, de participació i altres.

S'inclouen els metres totals prospectats (hi hagen aparegut o no macròfits), l'indicador lineal de presència en metres de cada exòtica (el sumatori total de cada tram aplicant-li el percentatge observat $\sum(\text{afecció} * \%)$) i l'indicador percentual de presència de cadascuna (indicador lineal / prospecció total).

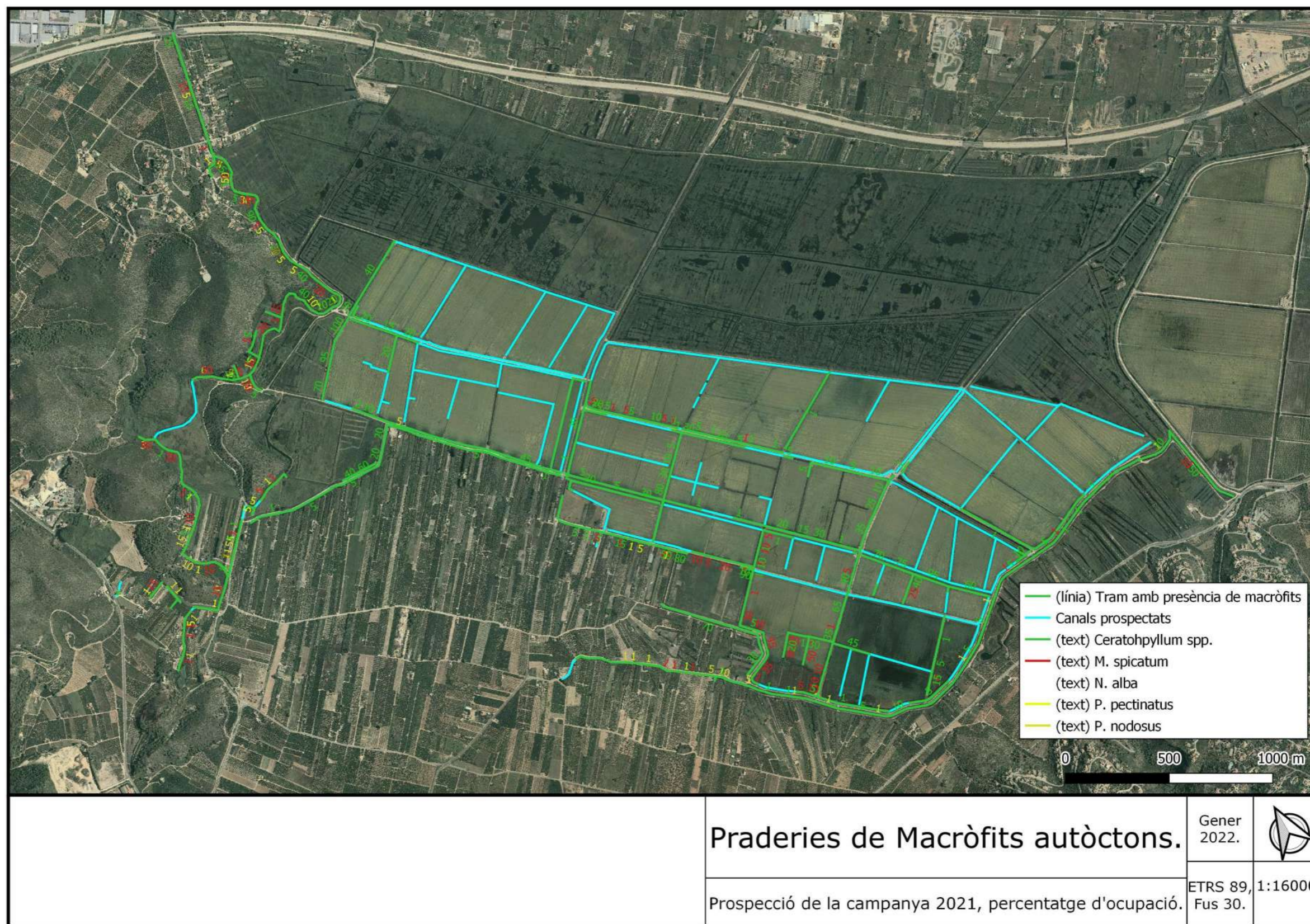
Taula 6.1-1: Indicadors de presència lineal (metres) i de presència percentual (%) de diferents espècies de praderies de macròfits en rius, canals i séquies del PN.

Any	Prospecció total	Indicadors:	<i>M. spicatum</i>	<i>C. spp.</i>	<i>P. nodosus</i>	<i>P. pectinatus</i>	<i>N. alba</i>
2020	40.288,03 m	ILP (m)	531,14	2.841,37	243,37	33,12	69,55
		IPP (%)	1,32	7,05	0,60	0,08	0,17
2021	51.006,02 m	ILP (m)	1.499,72	4.691,97	312,01	214,68	22,98
		IPP (%)	2,94	9,20	0,61	0,42	0,05

Abreviatures: Ind: Indicadors. ILP: Indicador lineal de presència. IPP: Indicador percentual de presència. M.: *Myriophyllum*; C.: *Ceratophyllum*; P.: *Potamogetum*; N.: *Nymphaea*.

Figura 6.1-1: Prospecció de macròfits en el riu Bullent (18/08/2021).

Figura 6.1-2: Resultats de la prospecció del 2021 de Praderies de Macròfits en percentatge d'ocupació, en la Marjal de Pego-Oliva.

6.1.2 Seguiment de la població i plantacions de *Narcissus perezlarae* en parcel·les controlades del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva

Narcissus perezlarae Font Quer, és una planta de la família *Amaryllidaceae* inclosa, per la seua raresa, en l'Annex del Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades, amb la categoria d'**En Perill d'Extinció**. La seua distribució a la Comunitat Valenciana es redueix al territori Diànic, més concretament a la zona compresa entre els municipis de Ondara, Dénia, Gata, Oliva i Pego. A la Marjal de Pego-Oliva és on més presència té l'espècie.

L'any 2011 els tècnics del Servei de Biodiversitat de l'antiga CITMA es van posar en contacte amb l'Equip Tècnic del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva per a comunicar el seu interès a establir una població de *N. perezlarae* en l'interior del Parc. Al llarg d'aquests anys, el personal del Parc ha trobat diverses zones idònies per a fer plantacions noves i reforçar així la població del narcís.

Els objectius del projecte són els següents:

- Establir i mantindre una població d'una espècie catalogada en l'interior del Parc Natural.
- Implicar i col·laborar amb diverses entitats relacionades amb el Parc Natural, en accions per a la conservació.
- Contribuir a la conservació d'una espècie amenaçada.
- Realitzar translocacions i/o plantacions d'exemplars de *Narcissus perezlarae* en diverses parcel·les de propietat pública del Parc.
- Establir parcel·les controlades per a la seua conservació, reproducció i seguiment.
- Utilitzar aquesta espècie catalogada com a possible recurs interpretatiu.

Figura 6.1-3: Plantació de *Narcissus perezlarae* en Les Mànegues-Bassot 1 multiplicat en el CIEF i plantats en la Marjal Pego-Oliva.

En febrer del 2021, després de realitzar tasques prèvies d'eliminació d'espècies exòtiques (*Arundo donax*, *Oenothera biennis* i *Diospyros lotus*) en la partida de Les Mànegues-Bassot 1, es va fer una plantació de 1500 plantes d'aquesta bulbosa (*Narcissus perezlarae*). El COVID19 no ha permés que la plantació i cens poguera ser fet en activitats planificades de la campanya del «Dia de l'Arbre», pel que la plantació l'ha portat a terme personal del Parc Natural.

En novembre, aprofitant la campanya del dia de l'arbre i amb la col·laboració del CEIP Alfadalí d'Oliva, es plantaren 144 plantes en una zona del riu Salinar, lloc més pròxims i accessibles al personal del Parc i als xiquets. Utilitzant aquesta plantació com un recurs educatiu i interpretatiu.

La distribució de les plantacions es mostra al mapa de la Figura 6.1-4.

A la [Memòria de Gestió del 2020](#) (pàgina 30) es descriu la metodologia del cens, tant del de flor com el de fulla. En el 2021 només s'ha fet cens de fulla ja que no s'ha vist en flor, excepte el narcís que està a la Muntanyeta Verda, vist pels voluntaris del Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora; per estar inaccessible la Muntanyeta Verda i per ser un període de floració tan curt.

La Campanya del «Dia de l'Arbre» s'aprofita per a fer conscienciació i divulgació d'aquesta planta. Al 2021, pel COVID19, no van poder-se fer les activitats planificades per a tots el públics de plantació ni de seguiment. Aquestes tasques van ser realitzades per l'equip del Parc, Educadors i Brigadistes.

Els resultats dels censos de 2020 i 2021 són els que es mostren en la Taula 6.1-2.

Taula 6.1-2: Cens de plantacions de *Narcissus perezlarae* a la Marjal Pego-Oliva.

PLANTACIÓ			SEGUIMENT		
Zona	Data	Plantes	Data	Tipus cens	Plantes
Muntanyeta Verda (Casa i tanca)	18/12/2020	520			
Salinar	15/12/2020	740			
Bolufer Sud	15/02/20 02/12/20	960 14000	11/01/21	Fulla (estimat)	31320
Les Mànegues, Bassot 1	24/02/21	1500			
Riu Salinar – Roques Inici	26/11/21	1872			

Taula 6.1-3: Calendari de tasques relatives al *Narcissus perezlarae*.

Des	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Ago	Set	Oct	Nov	Des	Gen
Fulla		Bulb								Flor		Fulla	
Cens fulla									Desbrossar	Cens flor		Cens fulla	
Plantació												Plantació	

Figura 6.1-4: Plantacions de *Narcissus perezlarae* en la Marjal de Pego-Oliva.

6.1.3 Plantació de poblacions de nenúfars (*Nymphaea alba*) i asprella (*Ceratophyllum submersum*).

El nenúfar, *Nymphaea alba*, de la família de les nimfes, es troba **en perill d'extinció**, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades.

La seua distribució és mediterrània, arribant al centre europeu i fins a Àsia; es troba present en quasi tota la península Ibèrica i a les Balears. El seu hàbitat és aquàtic, en làmines d'aigua estancades o de curs lent, com llacunes, torberes, marjals, séquies, canals. A la Marjal de Pego-Oliva es troben diversos enclavaments de nenúfars.

Figura 6.1-5 Nenúfars en la Marjal Pego-Oliva.

A causa de la contaminació i degradació del seu hàbitat, dessecacions d'aiguamolls, extraccions amb motius ornamentals, i proliferació d'espècies al·lòctones, s'ha minvat la seua població. A la marjal, un dels motius, de la manca d'expansió de les seues poblacions és la presència d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*, dues espècies al·lòctones invasores.

Segons la Base de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana, les poblacions eren excel·lents fins finals dels 90, però ara només s'ha confirmat la seua presència a l'Ullal de la Mula (PN Albufera de València, Albalat de la Ribera) i les Marjals de Xeresa-Xeraco-Gandía, Pego-Oliva i Almenara. Els nenúfars de la nostra Marjal representen la major població silvestre a la Comunitat Valenciana.

Els objectius de les activitats dutes a terme són els següents:

- ❖ Establir i mantindre una població d'una espècie catalogada en l'interior del Parc Natural.
- ❖ Implicar i col·laborar amb diverses entitats relacionades amb el Parc Natural, en accions per a la conservació.
- ❖ Realitzar translocacions i/o plantacions d'exemplars de *Nymphaea alba* en rius, canals i séquies del Parc Natural.
- ❖ Establir zones controlades per a la seua conservació i reproducció.
- ❖ Utilitzar aquesta espècie catalogada com a possible recurs interpretatiu.

En alguns dels llocs on es fa el trampeig per al control de *Trachemys* spp., hi ha nenúfars (com en la canal de la partida de Giratells) o s'ha plantat. Aprofitant el seguiment del trampeig, es fa el seu seguiment.

En 2021 s'ha fet una retirada de l'exòtica invasora *Egeria densa* en la zona on creixen els nenúfars, al Canal de Marjals Majors, una població ja consolidada. La retirada es va fer en un parell de jornades entre la Brigada del Parc Natural i la Brigada Natura 2000 amb la col·laboració de l'Ajuntament de Pego.

6.1.4 Oms.

La grafiosi és una malaltia que ha afectat la població mundial d'oms (*Ulmus minor*). És un fong que escanya el xilema, esgotant i matant l'arbre. El vector principal és un escarabat que fa galeries al seu tronc, transportant i deixant les espores del fong; també es transmet d'arbre a arbre per contacte entre les arrels.

El Ministeri ha dut a terme el «Programa Nacional de Mejora y Conservación de los Recursos Genéticos de los Olmos Ibéricos», un programa de molts anys que fa una selecció i multiplicació d'individus resistent a la grafiosi.

A la Marjal s'han rebut i plantat oms resistent donats, provinents d'aquest programa. En gener es van rebre 60 arbres, que s'acabaren de plantar en febrer en diversos punts de la Marjal (Camí de la parada Sant Pere al pont Vell, i Riu Racons). La Brigada s'ocupà de plantar-los i de mantindre'ls.

Figura 6.1-6: Plantació d'oms per la Brigada del Parc Natural.

6.2 CONSERVACIÓ DE FAUNA

6.2.1 Seguiment i reforç de les poblacions de fauna d'aigua-dolça

La Marjal de Pego-Oliva conté una alta diversitat d'espècies piscícoles moltes d'elles amb diversos graus de protecció. En les seues aigües es citen espècies que posseeixen fins i tot Plans de Recuperació aprovats, cas del samaruc (*Valencia hispanica*) o de l'espínos o punxoset (*Gasterosteus aculeatus*) i per tant, l'Administració està obligada a realitzar accions per a la conservació i millora de les seues poblacions, així com de l'hàbitat que aquestes ocupen.

Dins de la gestió per a la conservació de la biodiversitat en el Parc Natural, s'ha prestat gran atenció a aquests endemismes, que habiten en les seues aigües, per la qual cosa tots ells han sigut objecte de controls periòdics, alguns es remunten fins i tot abans de la declaració del Parc com a tal. La tasca del personal del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, així com la realitzada per part del personal de la Piscifactoria del Palmar, pertanyents al Servei de Vida Silvestre, ha permés el control d'aquesta zona humida i ha aconseguit l'establiment de poblacions en els rius i els seus tributaris i surgències, a causa de l'excel·lent estat de conservació de les seues aigües.

Les dades de les prospeccions confirmen la importància que representa la Marjal de Pego-Oliva en les poblacions d'ictiofauna de major interès a la Comunitat Valenciana (Taula 6.2-1). Continuen apareixent en els mostresos el samaruc, el xanguet, l'agulla d'aigua i diferents gambetes d'aigua dolça. El que no pareix millorar és l'estat del punxoset, ja que continua la total absència de l'espècie en els mostresos, tot i els nombrosos esforços de reintroducció de l'espècie, per la qual cosa s'haurà de continuar seguint amb les tasques de seguiment de les mateixes per poder esbrinar els problemes que pot estar tenint aquesta espècie en la Marjal.

Taula 6.2-1: Resultats de mostresos en les aigües de la Marjal de Pego-Oliva en 2021.

Paratge	Data prospecció	Mètode de captura	Espècie	Núm. d'exemplars capturats
Marjaletes	04/11/2021	Nanses (6)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	13
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	5
			Gambeta (<i>Palaemonetes zariquieyi</i>)	10
			Gambusia (<i>Gambusia holbrooki</i>)	17
Riu Bullent (Blau del Calapatar)	26/08/2021	Nanses (8)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	3
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	13
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	17
			Agulla de riu (<i>Syngnathus abaster</i>)	1
Riu Racons (754058, 4305230)	28/04/2021	Nanses (14)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	26
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	179
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i> / <i>Palaemonetes zariquieyi</i>)	17
			Barb mediterrani (<i>Luciobarbus guiraonis</i>)	4
			Raboseta (<i>Cobitis paludicola</i>)	1

La presència d'espècies exòtiques en la marjal, no afecta tant el samaruc com en altres zones humides, probablement per l'abundància de surgències en l'interior d'aquesta marjal, incloent-hi el llit del riu Bullent, que fa que la temperatura es mantinga en valors entorn dels 18 °C, situació que no afavoreix la proliferació de la gambúsia, encara que sí apareix en algun dels punts prospectats.

D'acord amb les dades de les prospeccions, i els registres de la Base de Dades de Biodiversitat, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és l'única zona de la Comunitat Valenciana en què coexisteixen més de cinc espècies de peixos continentals inclosos en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades ([Decret 32/2004, de 27 de febrer](#)), la qual dona més valor, si cal, a aquest espai natural.

6.2.2 Reforç poblacional d'anguila.

L'anguila europea (*Anguilla anguilla*) és un peix típic dels rius i zones humides litorals del nostre continent, amb un cicle de vida molt complex que implica grans migracions transoceàniques des d'Europa fins a les costes occidentals nord-americanes.

El descens accelerat de les poblacions d'anguila a escala global en les últimes dècades ha mogut a prendre mesures per a tractar de frenar aquest descens. Així, la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, realitza repoblacions periòdiques amb anguiles que creixen en les piscifactories de Tuéjar que la Generalitat gestiona.

Figura 6.2-1: Reforç d'anguiles al Blau del Calapatar (riu Bullent).

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva presenta un hàbitat idoni per a la recuperació d'aquesta espècie gràcies a la qualitat de les seues aigües, la connexió amb el mar per mitjà de la desembocadura dels rius i la presència de múltiples canals.

L'any 2021 un total de 14.010 anguiles (265 kg) van ser alliberades en diferents zones del riu Bullent i del riu Racons, en cinc dates enumerades en la Taula 6.2-2. En aquesta acció va participar personal de Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica (Agents mediambientals, Director-Conservador del Parc Natural, la Brigada del Parc, els Educadors Ambientals del Parc i el personal de la piscifactoria).

Taula 6.2-2: Alliberaments d'anguila (*Anguilla anguilla*) en la Marjal Pego-Oliva en 2020.

Riu	Paratges	Data	Individus	Long. mitjana (cm)	Pes (kg)
Bullent	Blau del Calapatar Parà de Sant Pere	12/03/21	2.000	20-22	24
Racons	Bassa de Sineu Racons		2.166	20-22	26
Bullent	Blau del Calapatar Caseta Tubs	08/06/21	1.450	25-30	27,5
Racons	Capçalera Monte Pego		1.450	25-30	27,5
Bullent	Blau del Calapatar Parà de Sant Pere	14/07/21	1.385	28	30
Racons	Bassa de Sineu		1.385	28	30
Bullent	Blau del Calapatar Sant Pere	19/11/21	1.087	25-30	25
Racons	Capçalera		1.087	25-30	25
	Bassa de Sineu				
Bullent	Blau del Calapatar Pont AP7	23/12/21	1.000	-	25
Racons	Racons		1.000	-	25
TOTAL:			14.010	-	265

El Decret 35/2013 del Consell¹ declara a tot el Parc Natural com a «zona de reserva de la anguila» (ZZRA), excepte els rius Bullent i Molinell. Aquests rius, en tot el seu recorregut, els declara com a «zones de pesca professional de la anguila» i «zones de pesca professional de l'anguila a subhasta». Que estiga declarat com a ZZRA implica la prohibició de pescar *A. anguilla* (només es permet per motius de gestió poblacional i científics), ser lloc d'alliberament per Plans de Repoblacions i fer millores d'hàbitat.

Aquesta declaració implica la substitució dels senyals de «Vedat de Pesca» per senyals de «Reserva d'Anguila». La Brigada del Parc ha dut a terme la cerca i ubicació de tots els senyals de Pesca, Caça i altres semblants (capítol 8.6.2), amb la finalitat de trobar necessitats. La retirada dels senyals «Vedat de Pesca» es va fer a finals del 2020, i la instal·lació dels senyals «Reserva d'Anguila» s'ha realitzat al 2021.

6.2.3 Control hídric per a la nidificació del fumarell carablanc (*Chlydonias hibrida*) i altres espècies d'avifauna

Igual que en anys anteriors, l'any 2021 s'ha continuat mantenint un control del nivell hídric en la Zona d'Especial Protecció del Parc Natural. Aquest control té com a objectiu el manteniment d'uns nivells òptims per a la correcta nidificació i cria de les colònies d'aus aquàtiques presents en el Parc, sobretot les que estableixen colònies de cria en nius flotants, ancorats a la vegetació semi submergida i necessiten uns nivells més o menys estables, ja que una variació sobtada pot inundar els nius o deixar-los en sec afavorint l'accés als predadors i perdent, en ambdós casos, els ous o els polls. Una de les espècies que major interès presenta és el fumarell carablanc (*Chlydonias hibrida*), el qual es troba, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades com Vulnerable. Tot i això,

¹ DECRET 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de l'anguila europea (*Anguilla anguilla*) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2013/2035]. DOCV Num. 6973 / 26.02.2013. pp. 5793 a 5809.

aquesta espècie està experimentant una clara regressió de les poblacions presents en el Parc Natural en els últims anys, tal com s'exposa a continuació.

Per al control del nivell hídic, l'Equip Tècnic i la Brigada de Manteniment del Parc Natural té instal·lades varettes graduades en punts estratègics, principalment de la Zona d'Especial Protecció, i les controla amb una periodicitat no superior a 2-3 dies (capítol 6.3.3.), obrint o tancant les comportes d'eixida i entrada d'aigua en la mesura necessària quan es creu oportú per a pal·liar bé un nivell massa baix, així com qualsevol canvi bruscat de nivell de l'aigua. D'aquesta manera es controlen canvis pròxims al centímetre i es deixa que el nivell disminuisca de forma natural i molt gradualment a mesura que avança l'estiu, ja que els mesos controlats així són els compresos entre abril i juliol, augmentant la periodicitat de presa de mesures en els mesos de maig i juny, coincidint amb la cria del fumarell carabanc, així com d'altres espècies d'interés que nidifiquen en l'espai natural.

Les dades sobre el fumarell, així com la resta d'espècies d'interés, són les obtingudes per mitjà del cens anual d'aus aquàtiques nidificants. Segons l'esmentat cens anual, que es realitza al llarg del mes de maig, en el cas del fumarell es van comptar 2 parelles, per la qual cosa s'aprecia que la seua presència és bastant baixa si la comparem amb els anys precedents. Ha passat de les prop de 50 parelles de l'any 2012 a les 2 parelles del 2018 fins ara (capítol 6.4.2.1.).

Figura 6.2-2: Nivell en Lluent en el PN de la Marjal de Pego-Oliva.

Sembla que el motiu del descens de les parelles nidificants és diferent respecte d'altres aiguamolls, relatiu a l'alimentació, predació o contaminació, sinó que està relacionat amb un desplaçament d'aquestes aus cap a altres espais pròxims, cas del P.N. del Fondó d'Elx en el qual estan augmentant les parelles progressivament; es desconeixen les raons reals per les quals es produeix aquest trasllat.

Tot i la baixada en la presència del fumarell carablanc en la Marjal de Pego-Oliva, continua observant-se un augment en espècies que anys anteriors posseïen menor presència i inclús d'altres espècies absents que en l'actualitat nidifiquen en aquesta zona humida, cas del picaport (*Plegadis falcinellus*) o l'agró blanc (*Egretta alba*).

6.2.4 Programa "El retorn de l'àguila pescadora"

En la Memòria de Gestió del 2018 (pàg. 30) pot consultar-se el procés de la implantació en el Parc del projecte de reintroducció de l'Àguila Pescadora. El personal del Parc Natural participa activament en el projecte i presenta una total disponibilitat i compromís, recolzat en les directrius del Servei de Vida Silvestre de la Conselleria. A més, a l'informe tècnic 09/2020 del Servei de Vida Silvestres s'explica detalladament el Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora en la seua fase experimental.

En l'execució del projecte al llarg del 2021 s'han hagut d'escometre, entre altres, les següents tasques, moltes com a continuació de les d'anys anteriors:

- Manteniment i posada a punt de la caseta de la Muntanyeta Verda per l'acolliment dels tècnics i voluntaris.
- Emmagatzematge de peix en el congelador per alimentar les àguiles, subministrat per la Confraria de Pescadors de Dénia.
- Manteniment i posada a punt del niu «Hacking» en la Muntanyeta Verda. Dut a terme per la Brigada del Parc Natural Marjal Pego-Oliva i per les Brigades de Vida Silvestre.
- Manteniment i reforç de la tanca perimetral de la Muntanyeta Verda. Fet per la Brigada del Parc.
- Revisió de pals posadors en els Lluents i dels nius artificials sobre pals elèctrics desmantellats. Brigada del Parc, la de Vida Silvestre i Agents mediambientals del Grup d'Intervenció en Altura.
- Equipar als aguillons de motxilles amb xip GPS-GSM per a rastrejar els ocells, per part de Vida Silvestre.
- Alliberament d'Estell en juliol i seguiment dels primers vols, per part dels tècnics cuidadors, voluntaris i la Brigada del Parc. Va haver de ser rescatat a mitjans de juliol per quedar atrapat en l'aïllant d'una torre elèctrica. Va requerir assistència veterinària i tornar a la gàbia fins mitjans d'agost.
- Alimentació del aguillons en el niu «Hacking» i en els pals menjadors, per part dels tècnics cuidadors, voluntaris i la Brigada del Parc.

Figura 6.2-3: Rescat d'Estell atrapat en una torre elèctrica.
Font: Consorcio Bomberos Alicante.

En maig de 2021 arribaren dos aguilons: Arun, nascut a Menorca, i Estell, de Cabrera. Els dos patien una malaltia coneguda com «miopatia de captura». Arun no la va poder superar i va morir a mitjans de juny. Estell va sobreviure amb algunes seqüeles (mobilitat reduïda a la pota esquerra).

El 26 de maig es va celebrar la recepció dels dos polls d'àguila pescadora amb l'assistència del director del Parc Natural, personal dels ajuntaments de Pego i Oliva, personal de la Generalitat Valenciana, voluntaris i, empreses i associacions col·laboradores. Com l'any anterior els voluntaris han estat coordinats per la Fundació Migres i Magic & Nature.

S'han fet diferents activitats de comunicació i divulgació per part dels Educadors del Parc. S'assenyalen ací un resum d'aquestes tasques:

- Pel Dia Mundial de les Aus Migratòries, dins de la campanya «Canta, vola i alçat com les aus!», es va fer l'activitat «Aus en la marjal i àguila pescadora», en la que va col·laborar Magic&Nature i assistiren 18 persones.
- Difusió de «[Cròniques de la PESCADORA](#)». A març de 2021 se va publicar el número 5 del monogràfic sobre el projecte de l'àguila pescadora.
- Mitjans de comunicació: Programa «Bona Vesprada» d'À Punt, emés el 17-02-2021. Silvia Raya parlà sobre el projecte entre d'altres coses.

A més, els dies 2 i 3 d'octubre es va celebrar a Xàbia un taller d'experts internacionals i nacionals on es va valorar l'evolució del projecte i se'n van discutir les condicions per a l'ampliació del projecte després de 2022.

Figura 6.2-4: Estell i Arun només arribar, dins la gàbia de la Muntanyeta Verda.

6.2.5 Arpello de Marjal

En l'Ordre 28/2017, de 11 de octubre, s'estableix un pla de recuperació de l'arpello de marjal (*Circus aeruginosus*), entre altres espècies d'aus. Entre les actuacions en el pla de recuperació s'anomenen diferents actuacions, com són la restauració d'habitats, l'eliminació de l'ús de plom en la caça, el control dels nivells hídrics, activitats d'educació ambiental o el control poblacional. Moltes d'aquestes activitats s'aborden de manera integral com el control dels nivells hídrics per a mantindre un nivell estable a la Zona d'Especial Protecció (capítol 6.2.3.)

En 2021, tercera campanya de seguiment de poblacions de l'arpello de marjal al Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, s'han pogut identificar cinc mascles adults i un nombre indeterminat de femelles. S'han identificat tres parelles amb hàbits de cria, d'aquestes només s'ha pogut localitzar un niu al qual no s'ha pogut accedir-hi. No obstant això, s'ha observat un poll volander prop del niu.

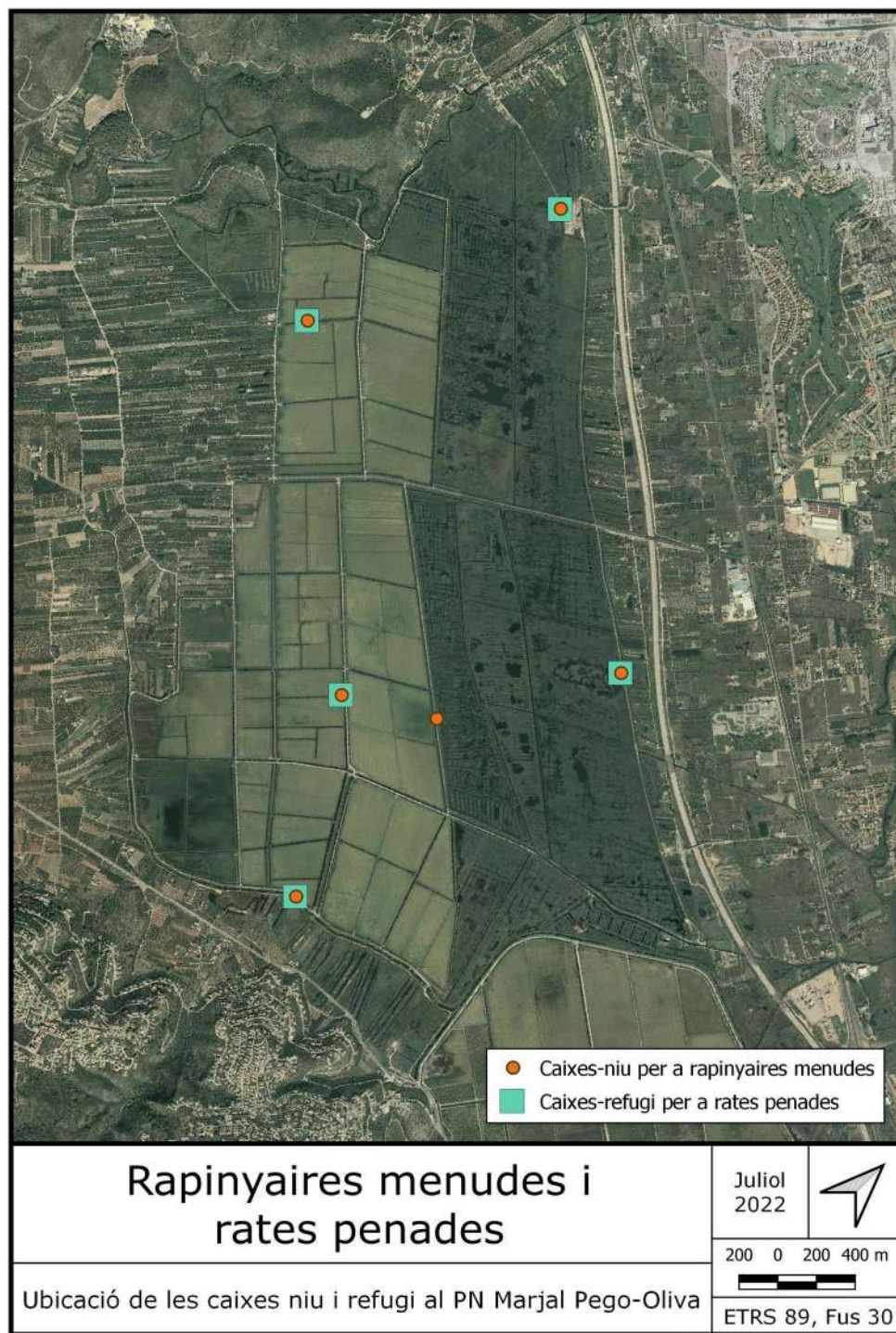
6.2.6 Caixes-niu: rapinyaires i rates-penades

Amb l'objecte de potenciar les poblacions de quiròpters i rapaços de dimensió reduïda (soriguer, mussol, òbila...), el Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva instal·là en distints punts del Parc una sèrie de caixes-niu per a rapaços menuts i caixes-refugi per a quiròpters, a fi d'intentar incrementar el nombre d'individus d'ambdós grups en l'entorn de l'espai natural, ja que s'ha observat el reduït nombre de punts de refugi presents en una àrea potencial d'alimentació i, per tant, d'expansió tant per a rates penades com per a aus rapinyaires de dimensió reduïda.

Durant l'any 2021, es va fer la revisió i manteniment de les caixes niu per part de la Brigada del Parc Natural. Les caixes de rates penades ubicades al magatzem dels tubs (entre el riu Bullent i «les Tanques») van ser despenjades i retirades per estar deteriorades. La localització de les caixes niu per a rapinyaires i rates penades del Parc Natural pot consultar-se en la Figura 6.2.6-1.

6.2.7 Control de porcs senglars (*Sus scrofa*)

El Club de Caçadors de Pego (A-10501) va ser autoritzat pel Servei Territorial de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, per a fer dues batudes al porcs senglars en la temporada de caça 20/21 i altres dues en la temporada 21/22. El resultat va ser de 59 porcs capturats en la temporada 20/21 i 0 en la temporada 21/22. Així mateix, en les esperes nocturnes es van abatre un total de 50 i 84 exemplars, respectivament.

Figura 6.2-5: Ubicacions de les caixes-niu per a rapinyaires menudes i caixes-refugi per a rates penades.

6.2.8 Control de petxinots

La Comunitat de Regants fa anualment una neteja amb retroexcavadora de canals i séquies per a evitar el seu col·lapse i per una millor eficiència en el transport de l'aigua. Amb aquesta neteja s'aprofita també per a eliminar espècies exòtiques (capítol 6.3.4.3), ja que poden taponar més prompte els canals.

Amb aquesta retirada també s'elimina el substrat del fons, amuntant-lo a la vora dels camins. En aquest substrat viuen petxinots (*Anodonta anatina*, *Unio mancus*), que, en voltejar-se i retirar-se de l'aigua, ixen a la superfície en la seua cerca. La Brigada del Parc fa una revisió, després, per a tornar els petxinots als canals.

L'ambient dels petxinots no és només als canals, també hi estan als rius i als Lluents. En desembre del 2019 un equip de bussos de l'Oceanogràfic trobaren un exemplar de *Potomidas litoralis* en un braç del riu Bullent. Es tracta només d'un únic exemplar, però no s'ha citat en la Marjal des dels 70.

L'any 2021 s'ha realitzat una jornada de formació a la Muntanyeta Verda a càrrec de Jesús Hernández, Tècnic de Vida Silvestre. Durant la formació es va explicar com diferenciar les possibles espècies, així com la seua biologia i necessitats. A la jornada va assistir la Brigada del Parc Natural i personal de la Creu Roja d'Oliva.

Figura 6.2-6: Recuperació de petxinots després de la neteja de séquies i canals.

6.3 CONSERVACIÓ D'HÀBITATS

6.3.1 Carrerons i aclarit de Lluents

La tendència natural de la Marjal és la homogeneïtzació del paisatge amb el senill (*Phragmites australis*) i la bova (*Typha* spp.) com espècies predominants. Per evitar-ho s'ha d'obrir, desbrossar i aclarir carrerons i lluent. Un projecte que ha absorbit gran part d'esta tasca és el LIFE-Paludicola, gestionat per la Fundació Global Nature i que s'executa en diversos aiguamolls d'Espanya des del 2017 fins al 2021. L'objectiu principal del [LIFE-Paludicola](#) és afavorir les zones de pas de la Xitxarra d'aigua (*Acrocephalus paludicola*), una au passeriforme menuda, que fa una de les migracions més llargues del planeta (des del Nord d'Europa fins a l'oest del Sahel) i que es troba en perill d'extinció. La Península, i la Marjal concretament, és una zona de pas, en la migració primaveral, quan torna al nord per a nidificar.

Una de les actuacions emmarcades en aquest LIFE és l'aclariment de làmines d'aigua lliure, com ara els llunts. Es destaquen dues maneres d'abordar-lo: eliminació mecànica i mitjançant la ramaderia. L'eliminació mecànica es fa amb un tractor segador amfibi que va segant la vegetació. La Brigada del Parc col·labora en la retirada i trituració de la vegetació tallada. L'època en què es fa aquest aclariment és a la tardor/hivern, ja que està molt separat de l'època de nidificació i la profunditat dels llunts és major.

En 2021, part de les actuacions han sigut realitzades encara per LIFE-Paludicola, i s'han acabat de realitzar amb altre projecte que gestiona la Fundació Global Nature, el [LIFE-Wetlands4Climate](#). Este últim projecte té com objectiu establir pautes de gestió dels aiguamolls mediterranis de manera que funcionen com a embornals de carboni mantenint la seua integritat ecològica, funcionalitat i prestant els serveis propis d'un ecosistema sa.

6.3.2 Reintroducció de ramat boví a la marjal

La ramaderia bovina és capaç de mantindre les zones de pasturatge més netes d'espècies vegetals «homogeneïtzadores», com el senill; a més, la tornada de la ramaderia pot suposar un augment d'espècies vinculades a ella, com insectes, l'esplugabous (*Bubulcus ibis*), en situació d'interés especial.

Al 2020 la Fundació Global Nature va reintroduir ramat boví a la Marjal. S'espera que el ramat vaja creixent per a utilitzar-ho en la gestió de la vegetació com a controladors del senill. Durant 2021 no més va nàixer un vedell, perquè la resta van nàixer a principis de 2022.

Figura 6.3-1: Ramat boví a la marjal

6.3.3 Control i eliminació d'espècies exòtiques invasores

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica (CADRECTE) du a terme actuacions de control i erradicació de diverses espècies invasores, tant de flora com de fauna, cas de la *Ludwigia grandiflora*, *Egeria densa*, *Oenothera biennis*, *Pennisetum setaceum* o *Trachemys scripta*.

L'arribada d'espècies exòtiques a hàbitats que no són els seus, provoquen alteracions en els ecosistemes en què s'introdueixen, ja que competeixen pels recursos desplaçant a altres espècies semblants allí situades, ja que compten amb l'avantatge de no haver de patir els atacs dels seus depredadors del seu lloc d'origen. El problema d'aquestes contínues invasions és molt antic i ha acompanyat la humanitat en els seus desplaçaments a través de la història.

Els objectius fixats amb aquest projecte són els següents:

- ❖ Detectar de forma primerenca nous brots d'espècies de flora i fauna exòtica invasora.
- ❖ Vigilar els llocs que, per les seues característiques, resulten més delicats enfront d'espècies invasores (ullals, praderies submergides, zones de màxima protecció, etc.).
- ❖ Realitzar tractaments d'eliminació d'aquestes espècies, seguint les indicacions i en plena col·laboració amb el Servei de Vida Silvestre de la CADRECTE.

Tot i que el projecte LIFE-Trachemys ja fa diversos anys que no està vigent, no s'ha deixat de realitzar seguiments i captures, tal com s'exposa a continuació. Quant al control de les espècies *Ludwigia grandiflora* i *Egeria densa*, s'han netejat canals amb l'ús de maquinàries però no ha resultat efectiu, ja que ambdues espècies continuen ben assentades.

Algunes d'aquestes tasques són molt exigents en mà d'obra i altres recursos, i els disponibles pel Parc i per la CADRECTE solen ser insuficients. És per això que s'obri a la participació ciutadana moltes operacions, obrint un gran ventall de possibilitats, com la valorització o la gestió participada de l'espai natural. En aquestes actuacions cobra vital importància la coordinació entre la Gestió i l'Educació Ambiental del Parc. La participació s'articula principalment a través d'organitzacions consolidades, tals com associacions (locals o no), empreses, societats i clubs esportius, fundacions, etc. (capítol 8.).

6.3.3.1 Trachemys scripta

Com a herència del LIFE-trachemys (veure en memòries anteriors) continuem amb les tasques d'erradicació de tortugues exòtiques a la Marjal de les quals destaca, per la seua abundància, *Trachemys scripta*. Només recuperem en aquesta memòria, per donar brevetat i mantindre el rumb, els objectius, que es mantenen intactes i encara són presents:

- Detindre la pèrdua de diversitat biològica en ecosistemes d'aigua dolça a causa de la presència de tortugues exòtiques invasores, principalment *Trachemys scripta*, i salvaguardar les espècies i hàbitats més importants de la Unió Europea i especialment en les zones humides.
- Proporcionar una estratègia per a l'erradicació eficaç de les poblacions salvatges de tortugues exòtiques invasores d'aigua dolça.

- Conservar les poblacions de peixos endèmics i de tortugues autòctones amenaçades, desplaçats per les tortugues invasores.
- Informar la societat sobre els problemes i danys causats per l'alliberament d'espècies invasores en la naturalesa i evitar aquestes pràctiques.
- Desenrotllar la metodologia i tècniques plantejades en àrees pilot per a demostrar la seua adequació als objectius plantejats i la seua viabilitat.

L'equip del Parc Natural, acompanyant i assessorat pels tècnics de Vida Silvestre, continua amb aquestes tasques, principalment amb la captura i retirada de tortugues exòtiques. Amb la finalització del LIFE-trachemys es van reduir dràsticament els recursos humans i materials, el que s'ha traduït en una important reducció de les captures; el que no significa, i considerem important no confondre's, que haja disminuït la seua població.

Les tasques dutes a terme inclouen un fonament important, la col·laboració d'empreses i associacions locals, impuls donat en gran mesura – que no únic –, per l'equip d'Educació Ambiental. Encara que no s'haja plasmat en un projecte (estimada i desitjada la seua redacció per al 2021 i posterior publicació a la nostra web), sí es poden destacar alguns objectius nous, ampliables en posteriors campanyes:

- Ampliació i implicació de la xarxa de participants, assolint les persones major sentiment de propietat del territori i major valorització de l'espai, i consolidant una mica de governança i transparència en la gestió.
- Aconseguir una distribució per tota la xarxa de canals i rius de zones de trampeig.
- Divulgació ambiental i científica.
- Conscienciació de la problemàtica i actituds per a evitar-la.

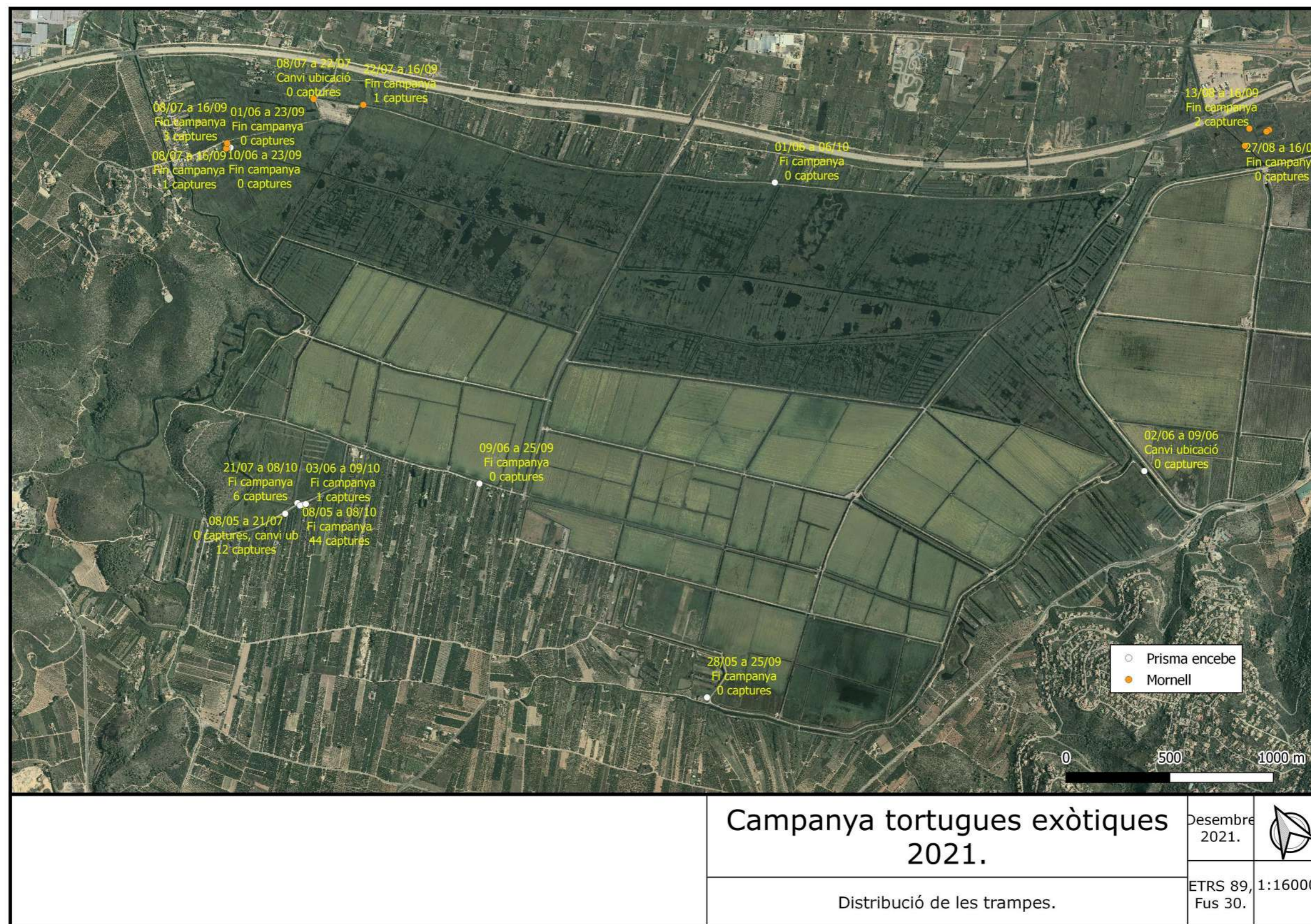
Les tècniques emprades per a la captura estan basades en el trampeig amb nanses i l'ús de salabres, cada tècnica en les seues èpoques idònies. S'han utilitzat nanses tubulars o prismàtiques parcialment submergides i trampes flotants. També es demana la vigilància més intensiva en els casos de trobar indrets de posta.

La campanya del 2021 va començar a principis al mes de maig i va terminar a principis d'octubre, i en la mateixa van participar grups de voluntaris d'ADENSVA, Creu Roja d'Oliva, Pego Viu i Voluns, i el personal del Parc Natural, sempre comptant amb l'assessorament del personal tècnic del Servei de Vida Silvestre.

La distribució de les trampes es pot veure a la figura 6.3-2. Advertir que no totes les trampes han estat al mateix lloc des de la seua instal·lació fins al final de la campanya; hi ha trampes que es trenquen per desgast, que es traslladen o desapareixen per la meteorologia o, simplement, desapareixen.

Les captures del 2021 s'eleven a 131 *Trachemys scripta*, 7 d'elles de la subespècie *Trachemys scripta elegans*. Respecte a edat i sexe, s'han capturat 86 femelles, 20 mascles, 11 juvenils, 12 nounats i 3 adults no sexats. A més, es van capturar (i retornar al medi posteriorment) 3 *Emys orbicularis* (femelles) i 1 *Mauremys leprosa* (mascle).

Alfonso Garcia Rodriguez, Silvia Raya de Miguel

Figura 6.3-2: Distribució, duració i captures de les trampes per a *Trachemys scripta* al llarg de la Campanya 2021 en la Marjal de Pego-Oliva.

6.3.3.2 *Pomacea* spp.

Per a evitar una propagació del Caragol poma, s'ha dut a terme pels canals, rius i arrossars de la Marjal una inspecció per a trobar individus o postes. La prospecció ha donat resultats negatius, i de moment es descarta la seua presència. La prospecció va ser realitzada pel personal del parc (tècnic, educadors i brigada de manteniment) junt amb els tècnics de Vida Silvestre. S'han prospectat uns 51,3 km de canals, arrossars i rius en una sola jornada.

6.3.3.3 *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*

Figura 6.3-3: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en canals de la Marjal.

Els macròfits aquàtics *Ludwigia grandiflora* i *Egeria densa* (Figura 6.3-3) són dues plantes aquàtiques exòtiques invasores instal·lades en la Marjal de Pego-Oliva; les primeres cites en el Parc Natural es remunten a l'any 1987 i 2000 respectivament. Es tracta de dues espècies incloses en el Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, de control d'espècies invasores, i en el Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores (Reial Decret 639/2013, de 2 d'agost).

Des de l'any 2006 fins a l'actualitat el Servei de Gestió d'Espais Naturals en col·laboració amb el Servei de Vida Silvestre de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, han realitzat treballs de prospecció i rastreig de les poblacions d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en el P.N. de la Marjal de Pego-Oliva. També s'han realitzat al llarg d'aquests anys alguns treballs d'erradicació.

L'any 2016 s'inicià una actuació de control d'*E. densa* en un canal del Parc Natural, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Pego, on es troba una població de nenúfars (*Nymphaea alba*), espècie en perill d'extinció i on *E. densa* havia proliferat molt. Es realitzaren treballs d'erradicació mecànica i manual per a alliberar els exemplars de nenúfar, les quals s'han tornat a realitzar al mes de novembre del 2017, juny i agost del 2018 i agost, setembre del 2020 i juliol del 2021, per continuar afavorint el desenrotllament dels nenúfars.

Els resultats de les prospeccions indiquen que *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* es troben esteses per tot el Parc, llevat de la Zona d'Especial Protecció, es detecten en rius Racons i Bullent, en alguns enclavaments cobreixen totalment la làmina d'aigua, així com en canals de reg i séquies de drenatge dels arrossars que es troben al Parc, on els arrossars realitzen treballs d'erradicació per a afavorir el corrent de l'aigua. A continuació es pot observar l'evolució que han experimentat ambdues espècies.

En primer lloc, pot veure's en la Figura 6.3-4 com estan distribuïdes i el percentatge d'ocupació d'ambdues dues espècies invasores en els canals i rius del Parc Natural; i després, en la Taula 6.3-1, com ha evolucionat la seua ocupació, en metres lineals.

Taula 6.3-1: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*, metres lineals de rius, canals i séquies afectades al PN, i la seua variació interanual.

Any	<i>Egeria densa</i>		<i>Ludwigia grandiflora</i>	
	Afecció (m)	Variació anual (%)	Afecció (m)	Variació anual (%)
2007	13.127		7.703	
2012	4.506		4.506	
2016	12.246		5.814	
2017	12.806	4,57	5.520	-5,06
2018	12.364	-3,45	5.958	7,93
2019	7.475	-39,54	3.673	-38,35
2020	6.057	-18,97	4.394	19,63
2021	10.139	67,39	5.712	30,00

En la taula pot observar-se clarament l'augment poblacional des del 2012 fins al 2018, amb una certa estabilització de la població en els últims anys, menys acusat en la *L. grandiflora* que en la *E. densa* i un augment poblacional altra vegada en 2021. La reducció inicial és deguda principalment al control químic reiterat, prohibit des del 2010 en aiguamolls. Els controls simultanis i posteriors foren físics, mecànica i manualment, però els esqueixos arrossegats arrenen aigües avall, pel que en compte d'erradicar es propicia la seua dispersió. No obstant això, la Comunitat de Regants necessita eliminar aquestes plantes, ja que poden taponar canals i comportes, fan ús de maquinària per a sostraure el màxim de planta possible respectant la resta de la praderia de macròfits. La reducció tan dràstica d'*Egeria* i de *Ludwigia* al 2019 no pot atribuir-se a una reducció de població, més be és deguda a que la prospecció es va fer mentre estava finalitzant la temporada de la seua retirada mecànica pels regants.

El control d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* resulta molt complex i costós: segons els especialistes l'erradicació completa és impossible i els treballs a realitzar han de ser continuats i prolongats en el temps. Els principals mètodes utilitzats per al control i eliminació d'aquestes espècies són mètodes mecànics i manuals.

Pel que fa als mètodes químics i, tal com s'ha mencionat abans, en el medi aquàtic no està permès l'ús de fitosanitaris classificats com "perillosos per al medi ambient", segons indica el Reial Decret 1311/2012, de 14 de setembre, pel qual s'estableix el marc d'actuació per a aconseguir un ús sostenible de productes fitosanitaris.

A manera de resum, novament s'incorpora la Taula 6.3-2 que ajudarà a localitzar i caracteritzar les actuacions sobre les espècies exòtiques presents en l'àmbit del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva:

Taula 6.3-2: Caracterització de les actuacions de control d'espècies exòtiques i zones d'actuació dins del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

	Riu Bullent	Riu Racons	Séquia i Canals
<i>Egeria densa</i>	No recomanada ¹	No recomanada	Recomanada ²
<i>Ludwigia grandiflora</i>	No present	Condicionada ³	Recomanada

¹ Tan sols en els casos que siga estrictament necessari, amb autorització prèvia i amb els condicionants establits en el Document Marc

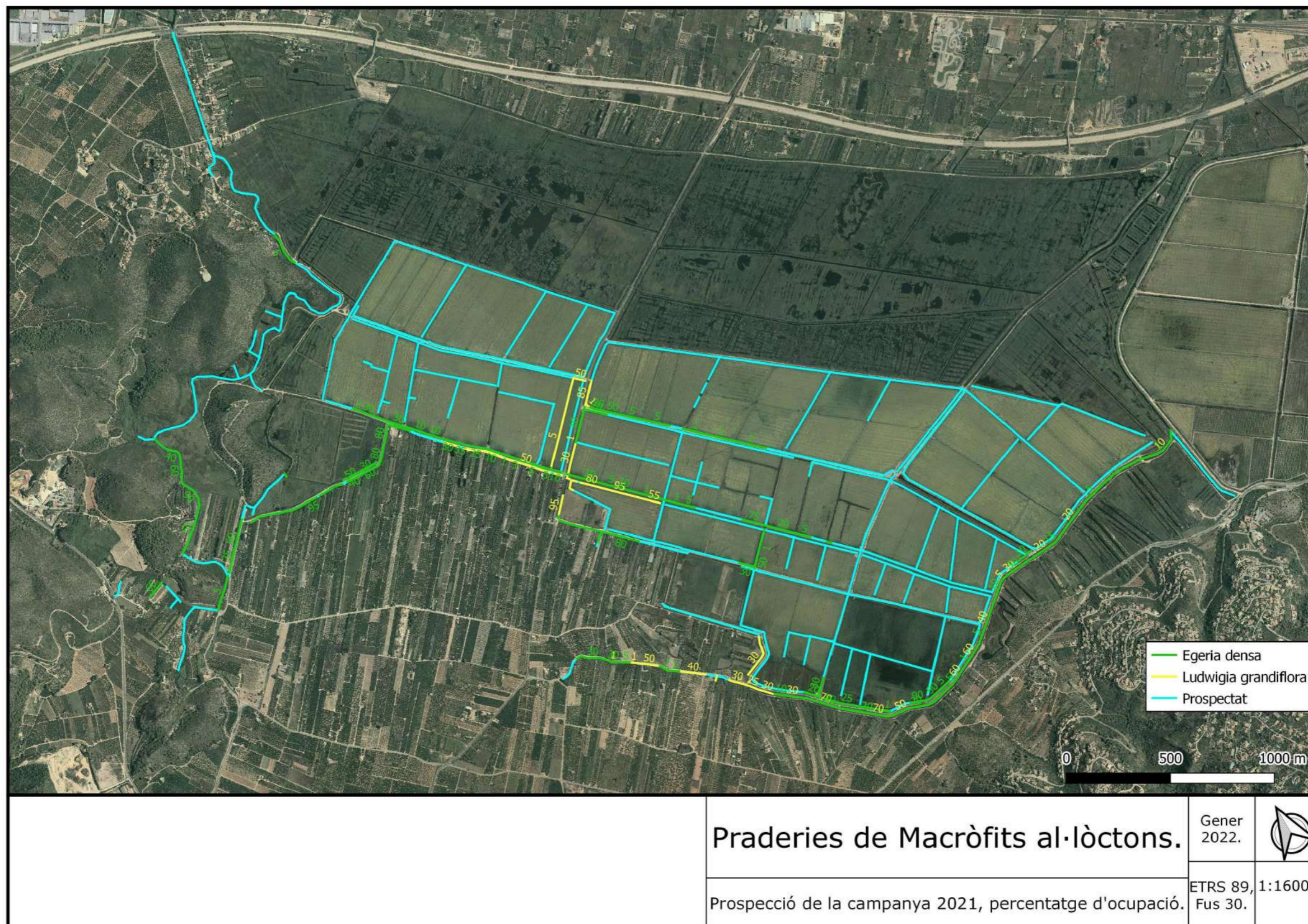
² Sempre que es considere necessari per al funcionament normal hídric de la infraestructura i amb els condicionants establits en el Document Marc

³ Sempre que l'excessiva densitat de l'espècie així ho faça recomanable i amb els condicionants establits en el Document Marc.

Enguany s'inclou la Taula 6.3-3, en la qual s'afeg els metres totals prospectats (hi haguen o no exòtiques), l'indicador lineal de presència en metres de cada exòtica (el sumatori total de cada tram aplicant-li el percentatge observat $\Sigma(\text{afecció} * \%)$) i l'indicador percentual de presència de cadascuna (indicador lineal / prospecció total). Aquestes dades intenten donar uns valors que puguen ser comparables a partir del 2020 reduint biaixos procedents de la presa de dades en camp, ja que tant el tram a prospectar com el percentatge d'ocupació són completament subjectius pel prospectador. La sèrie de dades només pot calcular-se des del 2020, i als 2018 i 19 només es pot calcular l'indicador lineal de presència.

Taula 6.3-3: Indicadors de presència lineal (metres) i de presència percentual (%) d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en rius, canals i séquies del PN.

Any	Prospecció total (m)	<i>Egeria densa</i> . Indicador		<i>Ludwigia grandiflora</i> . Indicador	
		lineal de presència (m)	percentual de presència (%)	lineal de presència (m)	percentual de presència (%)
2018	-	6.698,23	-	3.710,90	-
2019	-	4.303,75	-	1.813,11	-
2020	40.288,03	2.754,09	6,84	2.792,22	6,93
2021	51.006,02	2.914,6	5,71	2.301,39	4,51

Alfonso García Rodríguez, Silvia Raya de Miguel, David Tesias Lelida

Figura 6.3-4: Resultats de la prospecció del 2021 d'Egeria densa i Ludwigia grandiflora, en percentatge d'ocupació, en la Marjal de Pego-Oliva.

6.3.3.4 *Pennisetum setaceum*

Es tracta d'una gramínia invasora de caràcter molt agressiu, donada la seua facilitat de colonitzar el terreny, a la qual cosa s'uneix un greu pirofitisme, tolera tot tipus de sòls, encara que ha de tindre bon drenatge, creixen fins a 0,75-1,2 m d'altura, depenent de les condicions i que desplaça a les espècies autòctones.

Al llarg del 2021 la Brigada ha anat revisant l'aparició de *P. setaceum* i retirant-les quan s'han detectat; però l'espècie està menys estesa que anys anteriors.

6.3.3.5 *Cortaderia selloana*

Cortaderia selloana, més coneguda com a herba de la Pampa, és una espècie de pastures rizomatoses, endèmica de Sud-amèrica, en la regió pampeana i en la Patagònia. Creix en densa massa, podent aconseguir 3 m d'altura; fulls perennes, llargues i fines, 1–2 m de llarg i 1 cm ample, amb vores molt esmolades (per tant, s'ha de manipular amb atenció) i va ser introduïda a Europa i Amèrica del nord com a planta ornamental, i en menor grau com farratgera, tractant-se d'una espècie que està inclosa en el Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores.

Després de la seua dispersió des d'altres zones de l'Àrea d'Esmorteïment d'Impactes del Parc Natural, principalment edificacions residencials de les partides més properes a la mar, del municipi d'Oliva, l'espècie ha entrat a l'interior del Parc Natural com era d'esperar atesa la seua facilitat de dispersió gràcies a l'ajuda del vent, havent travessat ja, tant la carretera Nacional N-332 com l'Autopista AP-7.

Actualment, la quasi totalitat es troben en parcel·les privades del terme d'Oliva, incloses en la Zona de Cultius Hortícoles.

Al 2021 la Brigada a penes ha fet erradicacions de la pampa, solament alguna acció puntual.

6.3.4 Control i seguiment dels paràmetres hídrics de la Zona d'Especial Protecció

Des del 2014 s'estan agafant dades periòdiques sobre diferents nivells hídrics en 10 punts de mostreig (a la [Memòria del 2018](#), pàgina 41, pot llegir-se com s'ha arribat a aquest procedir). La distribució dels punts (Figura 6.3-5) està dissenyada per a obtindre informació i anàlisis més centrats en la Zona d'Especial Conservació i en els rius.

En tots els punts es mesura la profunditat i només en 6 d'ells s'inclouen mesures fisico-químiques preses *in situ*. L'altura del nivell d'aigua es pren quinzenalment i les dades fisico-químiques mensualment, completant-se cada dos mesos amb presa de mostres per a analitzar en laboratori, aportant-nos més informació. En la Taula 14 s'indica tots els punts de mostreig del 2021, el tipus de mostres que es practica i la seua ubicació.

La presa de dades se realitza per la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural, i en l'agafada de mostres s'uneixen els Agents Mediambientals de La Safor i la Marina Alta.

Taula 6.3-4: Punts de mostreig del 2021 del Parc Natural: tipus de mostreig i ubicació.

Nom / Localització	Control	Tipologia	X, Y (ETRS89 H30)	Municipi
Pont de Sant Pere	Complet	Riu	753.391, 4.308.550	Oliva
Racons	Complet	Riu	756.509, 4.304.986	Pego
Canal del Bovar	Complet	Séquia	755.290, 4.307.408	Oliva
Marjal Major Nord	Complet	Marjal	754.117, 4.308.338	Oliva
Marjal Sud	Complet	Marjal	755.998, 4.306.710	Oliva
Bullentó	Complet	Riu	752.299, 4.306.583	Pego
Girateix 1	Nivells	Riu	752.416, 4.306.698	Pego
Girateix 2	Nivells	Séquia	752.423, 4.306.693	Pego
Jonqueres	Nivells	Marjal	755.802, 4.305.832	Pego
Parada Santa Pere	Nivells	Séquia	753.447, 4.308.012	Oliva

Les dades que s'agafen, apart de la meteorologia i l'hora, són la profunditat, transparència (disco Secchi), conductivitat, salinitat, temperatura, pH, oxigen dissolt, color i vegetals presents (percentatge d'hidròfits, filamentoses i exòtiques.). Les mostres que arriben al laboratori completen dades com nitrats, nitrats, amoni, fòsfor, clorurs, clorofil·les...

Totes aquestes dades són inserides periòdicament a la base de dades creada a l'efecte (<http://izh.gva.es/izonash/>), tan sols d'accés intern. En aquesta plataforma queden integrades totes les zones humides de la Comunitat Valenciana que tenen aquest tipus de control. En el cas de la Marjal de Pego-Oliva són els Educadors Ambientals els encarregats d'actualitzar periòdicament les dades recollides pels agents implicats.

Totes les dades són consultables i descarregables, lliure i gratuïtament, en la pàgina web <http://www.agroambient.gva.es/es/web/espacios-naturales-protegidos/programa-de-seguimiento-de-zonas-humedas>.

El projecte de seguiment dels nivells hídrics es seguirà portant a terme al llarg de l'any 2022, donada l'elevada importància del control de les aigües de la marjal i la seua qualitat, per la qual cosa continuarà la col·laboració entre els tècnics de la Direcció General, els tècnics de l'Espai Natural, la Brigada de Manteniment i els Agents Mediambientals.

Figura 6.3-5: Distribució dels punts de mostreig hídrics en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

6.4 ADQUISICIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT

6.4.1 Línies d'Investigació

6.4.1.1 Estació d'Esforç Constant d'anellament

En aquest any 2021, s'ha mantingut l'Estació d'Esforç Constant (EEC) d'anellament científic d'aus en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

El Grup d'Anellament Pit-Roig, de la Universitat de València, en col·laboració amb l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva (ICBiBE), i coordinats pel Dr. Juan S. Monrós González, s'ocupen de mantindre en funcionament aquesta estació, realitzant sessions d'anellament amb una periodicitat setmanal durant tot l'any, sessions intenses en la Campanya d'anellament en pas post nupcial, i sessions vespertines de captura d'hirundínids en adormidor en pas prenupcial i post nupcial. Des de 2018 per ha col·laborat també la Fundació Global Nature, mitjançant el LIFE-Paludicola (capítols 6.3.1 i 6.3.2) executant un període complet d'anellaments al mes d'Abril.

El personal del Parc Natural col·labora en el manteniment i mostrejos en aquesta Estació d'Esforç Constant (EEC) i, a més, solen organitzar-se visites guiades en les quals les estacions són els protagonistes (capítol 8).

Les dades subministrades són de gran utilitat en la gestió del Parc, ja que proporcionen informació sobre la presència i fenologia d'espècies de gran interès i que serveixen com a indicadors sobre la qualitat i l'estat dels hàbitats del Parc. Aquestes dades serveixen per a tindre una informació contínua sobre les distintes espècies d'aus capturades, principalment passeriformes, les seues migracions i l'estat de conservació de les seues poblacions.

Figura 6.4-1: Xitxarra d'aigua anellada.

És important comptar amb l'opinió d'aquests experts a l'hora d'emprendre algunes actuacions de gestió, de la mateixa manera que la brigada de manteniment i conservació sol realitzar alguna xicoteta actuació -principalment de desbrossament-, a fi de facilitar les tasques d'inventari que es duen a terme en el Parc Natural.

A la Taula 6.4-1 s'exposen les dades obtingudes en 2021 per Pit Roig en l'EEC.

Taula 6.4-1: Aus anellades durant el 2021 pel Grup Pit Roig.

Espècie	Captures	Espècie	Captures
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	123	<i>Anthus pratensis</i>	3
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	292	<i>Anthus spinoletta</i>	3
<i>Acrocephalus paludicola</i>	6	<i>Carduelis carduelis</i>	9
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	72	<i>Carduelis chloris</i>	20
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	964	<i>Cecropis daurica</i>	8
<i>Actitis hypoleucos</i>	2	<i>Cettia cetti</i>	261
<i>Alcedo atthis</i>	38	<i>Charadrius dubius</i>	7

Taula 6.4-1: Continuació

Espècie	Captures	Espècie	Captures
<i>Cisticola juncidis</i>	5	<i>Passer domesticus</i>	57
<i>Delichon urbica</i>	1	<i>Passer montanus</i>	3
<i>Emberiza schoeniclus</i>	46	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	1
<i>Emberiza schoeniclus</i>	3	<i>Phylloscopus bonelli</i>	2
<i>Erithacus rubecula</i>	10	<i>Phylloscopus collybita</i>	274
<i>Estrilda astrild</i>	2	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1
<i>Himantopus himantopus</i>	1	<i>Phylloscopus trochilus</i>	36
<i>Hippolais polyglotta</i>	1	<i>Porphyrio porphyrio</i>	1
<i>Hirundo rustica</i>	114	<i>Remiz pendulinus</i>	10
<i>Ixobrychus minutus</i>	8	<i>Riparia riparia</i>	19
<i>Lanius meridionalis</i>	1	<i>Saxicola rubetra</i>	5
<i>Lanius senator</i>	2	<i>Saxicola torquata</i>	6
<i>Locustella luscinioides</i>	106	<i>Sylvia atricapilla</i>	4
<i>Locustella naevia</i>	2	<i>Sylvia cantillans</i>	1
<i>Luscinia megarhynchos</i>	1	<i>Sylvia communis</i>	1
<i>Luscinia svecica</i>	165	<i>Sylvia melanocephala</i>	8
<i>Merops apiaster</i>	1	<i>Tringa ochropus</i>	2
<i>Motacilla alba</i>	1	<i>Turdus merula</i>	7
<i>Motacilla flava</i>	9	<i>Turdus philomelos</i>	1
<i>Otus scops</i>	1	<i>Upupa epops</i>	1
<i>Parus major</i>	14	Total captures	2743

El Grup d'anellament Calceolus coordinat per Juan Antonio Tornero Collados, va realitzar 9 jornades d'anellament durant els mesos de maig i juliol de 2021. A la Taula 6.4-2 s'exposen les dades obtingudes en 2021 per Calceolus en l'EEC.

Taula 6.4-2: Aus anellades durant el 2021 per Calceollus.

Espècie	Captures	Recaptures	Total
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1	5	6
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	32	2	34
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	43	10	53
<i>Turdus philomelos</i>	1	-	1
<i>Motacilla flava</i>	1	-	1
<i>Cettia cetti</i>	1	-	1
<i>Parus major</i>	3	-	3
<i>Chloris chloris</i>	2	-	2
Total general	84	17	101

El gènere *Acrocephalus* spp. és, sense dubte, el més capturat. Entre ells destaca la Xitxarra comuna (*A. scirpaceus*), amb 1007 individus (sumatori de Pit Roig i Calceolus), seguit del Xitxarra mostatxada (*A. melanopogon*), 324. És destacable la captura de 6 Xitxarres d'aigua (*A. paludicola*); aquesta és una espècie en perill d'extinció, de presència esporàdica per ser aquesta una zona de pas migratori (capítols 6.3.1 i 6.3.2).

6.4.2 Inventaris

6.4.2.1 Censos d'avifauna

Com tots els anys, la Conselleria realitza censos d'aus aquàtiques hivernants i nidificants, amb la finalitat de conèixer l'estat anual i l'evolució de les poblacions d'avifauna en tota la xarxa d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. La informació aporta un valor estimatiu de l'evolució del grup faunístic més important del Parc. Per a una millor lectura de les dades, taules i gràfiques, s'ha d'advertir que **el recompte d'hivernants és d'individus i el de nidificants és de parelles**.

En la Taula 6.4.2.1-1 estan inclosos els resultats dels censos d'hivernants del 2021. Cal assenyalar que el cens es realitzà el 15 de gener del 2021, en dia de no cacera però dins de la temporada cinegètica i es porta a terme amb l'ajuda d'agents mediambientals, voluntaris i personal del Parc.

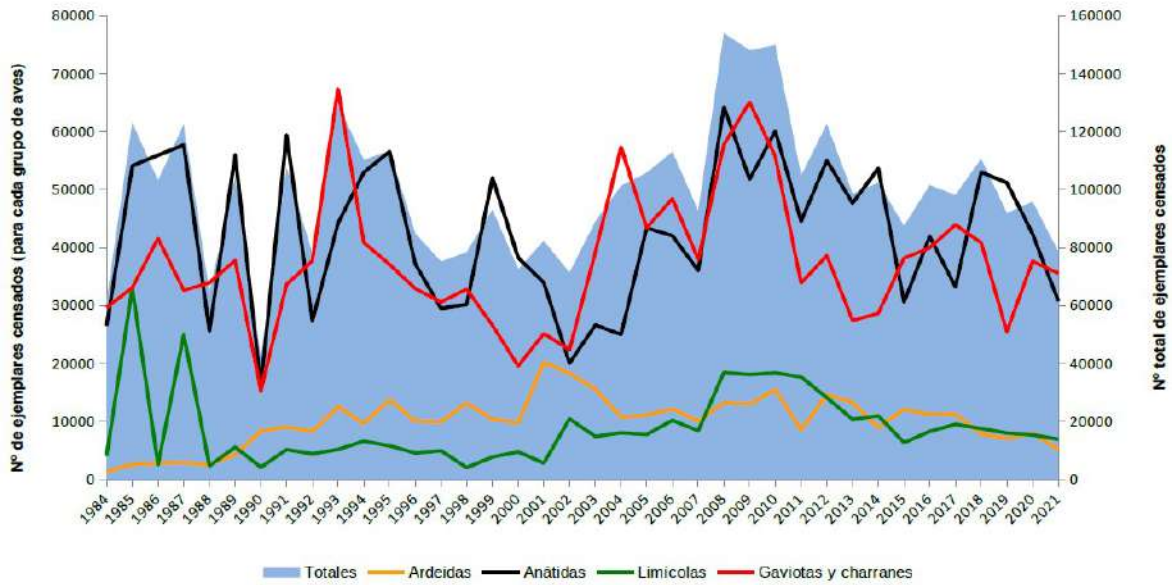
En la pàgina Web del Banc de Dades de Biodiversitat de la Generalitat Valenciana es pot descarregar la sèrie dels censos d'aus aquàtiques hivernants i nidificants des del 1984 fins al 2021 de tota la Comunitat Valenciana. En les Figures 6.4-2 i 6.4-3, es pot veure l'evolució dels principals grups d'aus aquàtiques en aquest període.

Taula 6.4-3: Censos d'aus aquàtiques hivernants (esquerra) i nidificants (dreta) en 2021 en la Marjal de Pego-Oliva.

CABRELLOTS	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	21
<i>Podiceps cristatus</i>	1
CORBS MARINS	
<i>Phalacrocorax carbo</i>	107
ARDEIDS	
<i>Bubulcus ibis</i>	20
<i>Ardeola ralloides</i>	1
<i>Egretta garzetta</i>	83
<i>Egretta alba</i>	12
<i>Ardea cinerea</i>	93
PICAPORTS I ESPATULES	
<i>Plegadis falcinellus</i>	367
ANATIDS	
<i>Anas platyrhynchos</i>	66
<i>Anas clypeata</i>	6
<i>Netta rufina</i>	7
RALIDS	
<i>Rallus aquaticus</i>	7
<i>Gallinula chloropus</i>	42
<i>Porphyrio porphyrio</i>	68
<i>Fulica atra</i>	26
LIMICOLES	
<i>Charadrius dubius</i>	2
<i>Charadrius alexandrinus</i>	2
<i>Vanellus vanellus</i>	47
<i>Calidris alpina</i>	3
<i>Gallinago gallinago</i>	22
<i>Tringa ochropus</i>	26
<i>Actitis hypoleucos</i>	4
GAVINES I XATRACS	
<i>Larus ridibundus</i>	134
<i>Larus michahellis</i>	14
RAPINYAIRES	
<i>Circus aeruginosus</i>	28
ALTRES	
<i>Alcedo atthis</i>	7
<i>Cygnus olor</i>	1
<i>Falco tinnunculus</i>	4
<i>Hieraaetus pennatus</i>	4
<i>Passer montanus</i>	1

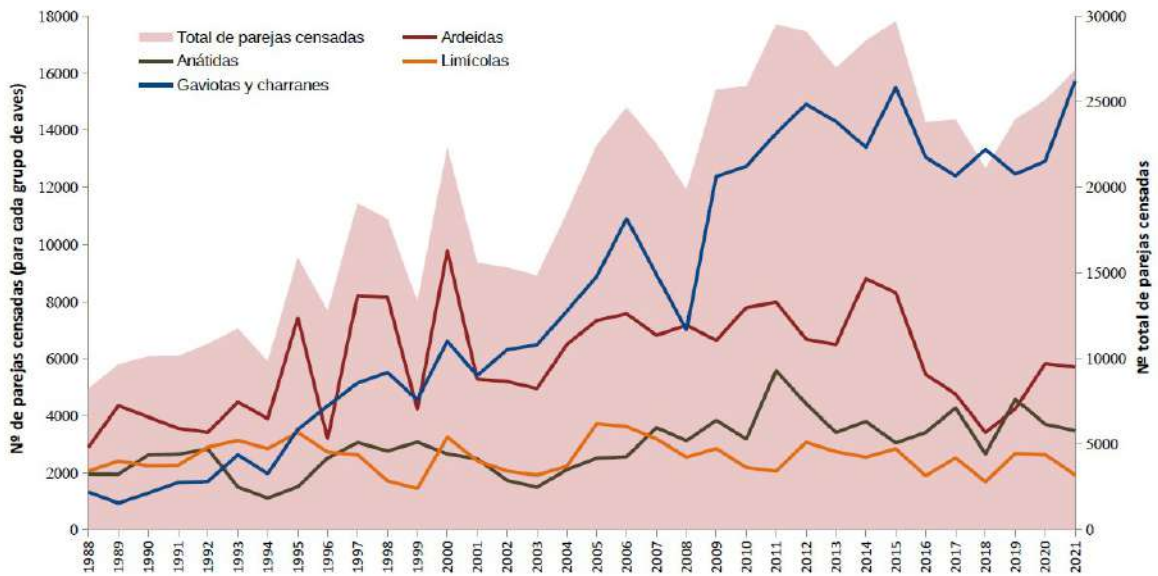
CABRELLOTS	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	9
ARDEIDS	
<i>Botaurus stellaris</i>	1
<i>Ixobrychus minutus</i>	15
<i>Nycticorax nycticorax</i>	6
<i>Bubulcus ibis</i>	15
<i>Ardeola ralloides</i>	20
<i>Egretta garzetta</i>	45
<i>Casmerodius albus</i>	2
<i>Ardea cinerea</i>	17
<i>Ardea purpurea</i>	25
PICAPORTS I ESPATULES	
<i>Plegadis falcinellus</i>	74
FLAMENCOS	
<i>Phoenicopterus roseus</i>	25*
ANATIDS	
<i>Anas platyrhynchos</i>	316
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	1*
<i>Netta rufina</i>	16
<i>Aythya ferina</i>	1
RALIDS	
<i>Rallus aquaticus</i>	12
<i>Gallinula chloropus</i>	84
<i>Porphyrio porphyrio</i>	35
<i>Fulica atra</i>	22
LIMICOLES	
<i>Himantopus himantopus</i>	97
<i>Recurvirostra avosetta</i>	2*
<i>Glareola pratincola</i>	18
<i>Charadrius dubius</i>	11
GAVINES I XATRACS	
<i>Larus ridibundus</i>	2*
<i>Larus genei</i>	5*
<i>Larus audouinii</i>	6*
<i>Larus michahellis</i>	12*
<i>Chlidonias hybrida</i>	2
RAPINYAIRES	
<i>Circus pygargus</i>	1
<i>Circus aeruginosus</i>	3
ALTRES	
<i>Calloneta leuophrys</i>	1*

* No reproductius

Figura 6.4-2: Evolució dels principals grups d'aus aquàtiques hivernants en la CV.

Font: Informe tècnic Servei de Vida Silvestre

Figura 6.4-3: Evolució dels principals grups d'aus aquàtiques nidificants en la CV.

Font: Informe tècnic Servei de Vida Silvestre

7. PROGRAMA DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva el Programa de Conservació el du a terme la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural, la qual està composta per 4 persones: 1 capatàs i 3 peons.

La reduïda presència d'equipaments públics (Salinar i Observatori) no és obstacle perquè els treballs de manteniment i conservació de l'espai natural s'hagen de dur a terme de forma contínua al llarg de tot l'any. Les infraestructures d'ús públic, les instal·lades per la Generalitat Valenciana per a l'eficient aprofitament agrícola i ambiental de l'aigua, les instal·lacions del Parc Natural o d'altres entitats públiques, els hàbitats, la fauna i la flora, etc. són objecte dels treballs per a assegurar el funcionament correcte i el seu perfecte estat de conservació davant de les agressions meteorològiques o humanes que contínuament sacsegen aquest peculiar medi.

Els treballs de major importància, són els encaminats a assolir una millor conservació del Parc Natural, com el cas d'eliminació d'espècies invasores, per exemple, tasca molt complexa que de no actuar la Brigada de Manteniment en coordinació amb les Brigades de Biodiversitat del Servei de Vida Silvestre, l'ajuntament de Pego i voluntaris, no s'obtidrien alguns dels èxits en aquest camp. Tal com s'apreciarà a continuació, és un treball que ocupa un bon percentatge de la jornada laboral dels treballadors adscrits al Parc.

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva hi ha un alt nombre de senyals i dues zones amb equipaments d'ús públic. Aquestes àrees consten de passarel·les, observatoris, zones de descans, baranes, etc., construïdes en fusta tractada. De la mateixa manera, hi ha una sèrie de comportes utilitzades pel Parc Natural per a mantindre els nivells hídrics òptims de la zona de la Reserva i del riu Bullent que són ateses de manera quasi diària.

Aquestes instal·lacions pateixen un lògic desgast i deteriorament per estar exposades a la intempèrie i, encara que no són freqüents, també es veuen afectades per xicotets i puntuals actes vandàlics.

Aquestes i la resta d'actuacions vénen resumides en les taules següents, en funció de la tipologia d'actuació realitzada.

Figura 7-1: Retirada d'*Egeria densa* (al·lòctona invasora), en població de *Nymphaea alba* (en perill d'extinció).

Taula 7-1: Treballs diversos, segons tipus d'actuacions, de la Brigada de Manteniment.

ACTUACIÓ				
	DESCRIPCIÓ		PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Condicionament de surgències d'aigua				
	Control i manteniment de comportes i altres elements		Bovar, Giratells, Molinell, Parà de Sant Pere, Barranquet, Observatori, Parà del Salinar	Pego i Oliva
	Presa de mostres / Control de Qualitat		Bullentó, Racons, Marjal, Bovar, Sant Pere, Observatori	Pego i Oliva
	Reparació elements		Parà Sant Pere, Giratells, Parà del Salinar, passos d'aigua baix CV678	Pego i Oliva
	Instal·lació de senyals i cartells		Reserva (un punt mes de control d'aigües)	Pego
Plantacions				
	Instal·lació nous equipaments	Preparació per a plantació <i>Narcissus perezlarae</i> per col·legi	Salinar	Pego
	Preparació del terreny (per a plantacions)		Bassa de Sineu, Racons, Muntanyeta verda, Salinar	Pego i Oliva
	Plantació	<i>Narcissus perezlarae</i>	Les Mànegues	Pego
		<i>Ulmus minor</i>	Sant Pere, Muntanyeta Verda, Salinar, Blau del Calapatar, Magatzem tubs, Racons	Pego i Oliva
		<i>Celtis australis</i> (també reposicions)	Bassa de Sineu, Racons, Muntanyeta verda	Pego i Oliva
		<i>Iris pseudacorus</i>	Pont del Salinar	Pego
		Arbres, arbustos. herbàcies i aquàtiques diverses, col·laborant amb FGN pel LIFE paludicola	Observatori Bovar, Salinar, Muntanyeta Verda	Pego i Oliva
	Regs		Marjal Pego Oliva	Pego i Oliva
	Trasllat planta o altres elements		<i>Ulmus minor</i>	Alaquàs

ACTUACIÓ			
	DESCRIPCIÓ	PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Tractament de la vegetació			
	Praderies de Macròfits	Lluents, Bracet del Bullent	Oliva
	<i>Nymphaea alba</i>	Marjals Majors	Pego
Cens d'espècies	<i>Narcissus perezlarae</i>	Salinar, Secadero, Bolufer, Les Mànegues, Muntanyeta Verda	Pego i Oliva
	<i>Cortaderia selloana</i>	Muntanyeta Verda, Salinar, Bovar, Secadero	Pego i Oliva
	<i>Araujia sericifera</i>	Salinar	Pego
	<i>Ricinus comunis</i>	Barranquet, Pont del Bullentó, Marjals Majors, Racons	Pego i Oliva
Eliminació espècies exòtiques invasores	<i>Pennisetum setacea</i>	Camí de la Ratlla, Bullent, Racons, carretera del mig, Sant Pere, Barranquet	Pego i Oliva
	<i>Acacia spp.</i>	Talús camí de la Ratlla (AP7), Racons, Bassa de Sineu	Pego i Oliva
	<i>Egeria densa</i>	Nenúfars en Canal Marjals Majors	Pego
	<i>Oenothera glazibiana</i>	Bovar, Bolufer	Oliva
	Podes, desbrosses i triturats	Revolteta, Sant Josep, Bolufer, Bovar, Racons, Parà Sant Pere, Junqueres	Pego i Oliva
	Retirada residus vegetals (Col·laboracions altres organismes)	Observatori del Bovar	Oliva

ACTUACIÓ			
	DESCRIPCIÓ	PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Actuacions de millora de fauna			
	Adequació de refugis de fauna / millora d'hàbitats	<i>Pandion haliaetus</i>	Muntanyeta Verda Pego
		<i>Pandion haliaetus</i>	Muntanyeta Verda Pego.
	Construcció i reparació caixes niu	Rapinyaires menudes i Rates penades	Racons, Junqueres, Observatori Bovar, Secadero, Bombes, Bombes noves camí Bullent Pego i Oliva
	Instal·lació senyals	<i>Anguilla anguilla</i>	Racons, Regalatxo, Bassa de Sineu, Salinar, Magatzem Tubs, Parà de Sant Pere, Pont de Sant Pere Pego i Oliva
	Cens, control, reintroducció d'espècies	<i>Pandion haliaetus</i>	Muntanyeta Verda, Salinar, Blau del Calapatar, Magatzem Tubs Pego
		<i>Circus aeruginosus</i>	Observatori Bovar, Magranars Pego i Oliva
		<i>Anguilla anguilla</i>	Blau del Calapatar, Parà de Sant Pere, Bassa de Sineu, Racons Pego i Oliva
		Atropellaments	Carretera del Mig (CV678) Pego i Oliva
		<i>Mauremys leprosa</i>	Bullent Pego
		Naiades	Sèquies i Canals. (recuperen els retirats per netejes amb maquinària) Pego i Oliva
		Prospecció d'Ictiofauna	Salinar Pego i Oliva
		Cens d'aquàtiques hivernants	Marjal Pego-Oliva Pego i Oliva
	Recuperació d'animals ferits i en perill	<i>Natrix maura</i>	Parà Sant Pere Pego i Oliva
	Replegada d'animals morts	<i>Bubo bubo</i>	Pou Penyarroja Pego
		<i>Tyto alba</i>	Bullent Pego
		<i>Barbus spp.</i>	Racons Pego
		<i>Hieraaetus pennatus</i>	Molinell Oliva
	Eliminació d'espècies exòtiques invasores i control presència	<i>Pomacea spp.</i>	Racons, Bassa de Sineu, Finca del Rosari, Oliva Nova Pego i Oliva
		<i>Callinectes sapidus</i>	Muntanyeta Verda, Magatzem tubs, Canal Vedat, Molinell, Pont del Bullentó, Font Salada, Racons, Finca del Rosari, Barranquet, Junqueres Oliva
		<i>Trachemys spp.</i>	Magatzem tubs, Muntanyeta Verda, Canal de la Llosa Pego i Oliva

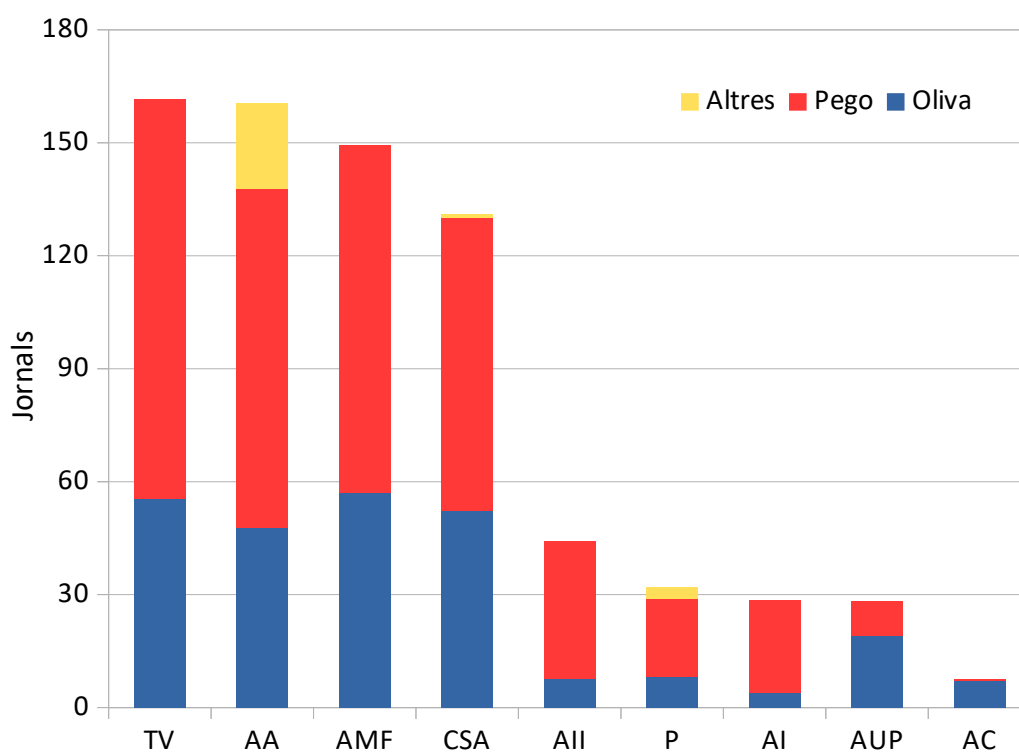
ACTUACIÓ				
	DESCRIPCIÓ		PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Adequació d'infraestructures i instal·lacions				
	Actuacions d'obra de paleta		Font Salada (pontet a pesqueres)	Oliva
	Col·locació / Reparació tanques existents		Muntanyeta Verda.	Pego
	Desbrossaments i/o poda, triturat		Barranquet (alliberar pas d'aigua)	Oliva
	Reparació d'actes vandàlics		Parà de Sant Pere	Pego
	Altres manteniments	Porta de baix Muntanyeta Verda	Muntanyeta Verda	Pego
		Tractament passarel·les platges	Magatzem	Pego
		Pintar regletes	Magatzem	Pego
Adequació d'àrees d'ús públic				
	Adequació de mobiliari (baranes)		Font Salada	Oliva
	Instal·lació nous equipaments (aprofitant passarel·les de rebuig de la platja)		Observatori Bovar (bancs i ampliació plataformes), Senda Sant Pere (Hide)	Pego i Oliva
	Instal·lació senyals i cartells / Reparació senyals	Senyalística (instal·lació, revisió i reparació)	Berenador Muntanyeta Verda, Mirador Muntanyeta Verda, Font Salada, Observatori Bovar, entrades al Parc	Pego i Oliva
		Campanya sorolls i nidificació	Observatori Bovar, Salinar, Blau del Calpatar, Parà de Sant Pere	Pego i Oliva
	Pintura (baranes, regletes nivells, tanca)		Parà Sant Pere, Magatzem, Barranquet, Barranquet	Pego i Oliva
	Reparacions en Observatoris		Observatori Bovar	Oliva
Adequació d'itineraris				
	Desbrosse i podes		Ruta Roja	Pego
	Reparació passarel·les i Pont Salinar		Ruta Roja	Pego
	Instal·lació nous equipaments	Rampa d'adaptabilitat a Lluent del Salinar	Ruta Roja	Pego
		Instal·lació senyals de compatibilitat bicicletes i vianants	Ruta Roja	Pego
		Ubicació, col·laboració i instal·lació senyals i equipaments de la Ruta Ornitològica de l'Ajuntament de Pego	Bassa de Sineu, Ruta Roja, Magatzem Tubs	Pego
	Revisió itinerari		Ruta Roja	Pego
	Reparacions sobre el firm		Ruta Roja	Pego

ACTUACIÓ			
	DESCRIPCIÓ	PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Arreglament de camins			
	Cadenes i senyals per evitar tràfic rodat	Junqueres, Regalatxo	Oliva
Construcció i/o reparació de tancaments	Tanques per evitar fugides vaques	Regalatxo	Oliva
	Pals per evitar eixida dels cotxes per a pegar la volta	Observatori Bovar	Oliva
Altres			
	Adequació de mobiliari (baranes)	Font Salada	Oliva
	Instal·lació nous equipaments (aprofitant passarel·les de rebuig de la platja)	Observatori Bovar (bancs i ampliació plataformes), Senda Sant Pere (Hide)	Pego i Oliva
	Fundació Global Nature: segar Lluents	Lluents	Pego i Oliva
Col·laboració amb altres organismes	Àguila Pescadora: barques, posaders, rescats, mobiliari, hacking,...	Lluents, Muntanyeta Verda	Pego i Oliva
	àPunt: grabació pel Lliri Groc	Blau del Calapatar	Pego
	Reunions d'organització / tasques administratives	Muntaneyta Verda, Oficina	Pego
	Revisió de treballs	Marjal Pego-Oliva	Pego i Oliva

Taula 7-2: Treballs diversos de la Brigada de Conservació i Manteniment.

ACTUACIÓ	GENER	FEBRER	MARÇ
Condicionament de surgències d'aigua	*	*	*
Tractament de la vegetació	*	*	*
Plantacions	*	*	*
Actuacions de millora de fauna		*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions		*	*
Adequació d'àrees d'ús públic		*	*
Adequació d'itineraris		*	*
Arreglo de camins			
Altres	*	*	*
	ABRIL	MAIG	JUNY
Condicionament de surgències d'aigua	*	*	*
Tractament de la vegetació	*	*	*
Plantacions	*	*	*
Actuacions de millora de fauna	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic	*		*
Adequació d'itineraris		*	*
Arreglo de camins			*
Altres	*	*	*
	JULIOL	AGOST	SETEMBRE
Condicionament de surgències d'aigua	*	*	*
Tractament de la vegetació	*	*	*
Plantacions	*	*	*
Actuacions de millora de fauna	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic		*	
Adequació d'itineraris			*
Arreglo de camins	*	*	*
Altres	*	*	*
	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE
Condicionament de surgències d'aigua	*	*	*
Tractament de la vegetació	*	*	*
Plantacions		*	
Actuacions de millora de fauna	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic			*
Adequació d'itineraris	*	*	
Arreglo de camins			
Altres	*	*	*

Al llarg de 2021, la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural a treballat l'equivalent a 742,85 jornals (un jornal equival a la feina d'un dia feta per una persona). Les actuacions que han requerit més dedicació han sigut el tractament de la vegetació, les actuacions de millora de fauna i el condicionament de surgències d'aigua. La distribució de la totalitat de jornals segons el tipus d'activitat (les llistades a la Taula 7-2), la població on s'ha realitzat el treball (Oliva, Pego o altres) pot consultar-se en la Figura 7-2.

Figura 7-2: Distribució de jornals segons el tipus d'activitat i la població.

Abreviatures emprades al gràfic: AC Arreglament de camins; AUP Adequació d'àrees d'ús públic; AI Adequació d'itineraris; P Plantacions; AII Adequació d'infraestructures i instal·lacions; CSA Condicionament de surgències d'aigua; AMF Actuacions de millora de fauna; AA Altres actuacions; TV Tractament de la vegetació.

8. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

Amb l'objectiu d'incrementar el grau de coneixement dels valors naturals i culturals de l'espai natural protegit cap a la població local i visitants, així com de difondre la seua necessitat de protecció i ordenació, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb un Programa de Comunicació i Divulgació, un Programa d'Educació Ambiental, un Programa d'Interpretació del Patrimoni, un Programa de Voluntariat i Programa de Gestió Participada que va des de l'oferta d'activitats d'educació ambiental per als més menuts fins a ponències i xarrades per a la població adulta, exposicions, participació en jornades, visites guiades, etc.

Al llarg de l'any 2021 el total de visitants atesos pel personal del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva ha sigut de 1822 persones, no hem tingut en compte per al nostre càlcul les visites autoritzades, ja que aquestes no són ateses directament pel personal del Parc, sinó que són activitats i visites realitzades per associacions, empreses o organismes i que necessiten autorització prèvia del Parc Natural.

Desglossarem els visitants depenent del tipus de visita classificada segons s'arregla en la ferramenta informàtica de gestió "Agenda Parcs", una ferramenta interna existent per a la gestió d'aquestes dades.

- **Visites concertades:**

L'any 2021 un total de 1411 persones van ser ateses per l'equip tècnic.

- **Visites autoritzades:**

En aquest apartat s'arreglen els grups que en compliment de la normativa del PORN notifiquen o demanen permís per a realitzar activitats al Parc Natural i/o a la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Enguany ens han notificat o demanat permís 21 grups amb un total de 661 visitants.

En general, aquestes dades, segueixen lluny de la realitat, ja que durant tot l'any, especialment els caps de setmana i a l'estiu, continuen sent molts els grups organitzats que visiten el Parc i que no realitzen el tràmit de notificar o sol·licitar autorització per a visitar-lo.

- **Visites informades:**

A l'any 2021 un total de 202. En aquest grup s'arreglen les persones que han sigut informades pel personal del Parc Natural.

8.1 PROGRAMA DE COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

La comunicació ambiental és un procés d'interacció social que facilita a la societat la comprensió dels problemes ambientals i les seues interdependències, possibilitant d'aquesta manera que els ciutadans es qüestionen els problemes ambientals amb vista a la generació d'un pensament crític.

Per a una bona gestió del Parc Natural es fa necessària la participació de tots els agents socials, per la qual cosa és necessari emprendre accions de comunicació i divulgació eficients i capaços de crear un diàleg social que permeta als gestors del Parc la presa de millors decisions.

8.1.1 Campanya Comunicar per a Conservar

La Xarxa de Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, compta amb un projecte de Comunicació Ambiental: Comunicar per a conservar, que es realitza en tot l'àmbit autonòmic en espais naturals protegits.

Totes les activitats que el Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva ha dut a terme englobades dins d'aquest projecte, es mostren resumides en la següent taula.

Figura 8.1-1: Jornada d'anellament científic 2021

Taula 8.1-1: Campanyes específiques del Projecte Comunicar per a Conservar en 2021

CAMPANYA ESPECÍFICA	TÍTOL ACTIVITAT	N.º PARTICIPANTS
Campanya Dia de l'Arbre	Neteja i Cens de Narcís Autòcton	ANUL·LADA COVID
	Neteja i Plantació de Narcís Autòcton	ANUL·LADA COVID
Dia Mundial dels Aiguamolls	Tortugues exòtiques en la Marjal de Pego Oliva	4
Dia Mundial de l'Aigua	L'Aigua, el cor de la Marjal	10
Campanya Estiu als Parcs	Aigua i Arròs a la Marjal des de Font Salada	25
	Jocs en la Natura	17
	Jocs d'estiu a la Marjal	10
	Els misteris de les Dunes	10
	Aigua i Arròs a la Marjal des de Muntanyeta Verda	16
Campanya Dia de la Infància	Dia de la Infància	11
Campanya Aus migratòries	Jornada científica en estació d'anellament	10
	Aus en la marjal i àguila pescadora	18
Campanya Consum	Bomba i bombó: arròs de la Marjal	11
Campanya Dia Mundial de les Muntanyes	Dia de la Muntanyeta	ANUL·LADA AFORAMENT
Campanya Diversitat Funcional	Llevant Esculls	ANUL·LADA AFORAMENT
TOTAL		142

Les activitats es publiciten per mitjà d'una llista de distribució de correu electrònic de Conselleria, i per mitjà de les oficines de turisme de Pego i les Valls, Oliva, El Verger i els Poblets. A més a més, es publica i actualitza a la pàgina web del Parc.

Figura 8.1-2: Dia Mundial de l'Aigua

8.1.2 Campanya Comunicació Ambiental Residus Zero a la Marjal

Enguany hem continuat amb aquesta campanya, l'objectiu de la qual és sensibilitzar als grups que sol·liciten visitar el Parc Natural sobre la importància de reduir els residus en els esmorzars i com poden dur-lo a terme amb xicotets gestos, malgrat que les visites per la pandèmia han disminuït considerablement. Ens vam decidir a preparar aquesta campanya perquè al novembre se celebra la Setmana Europea de Prevenció de Residus, que és una iniciativa amb l'objectiu de promoure i implantar durant una setmana accions de sensibilització sobre recursos sostenibles i gestió de residus.

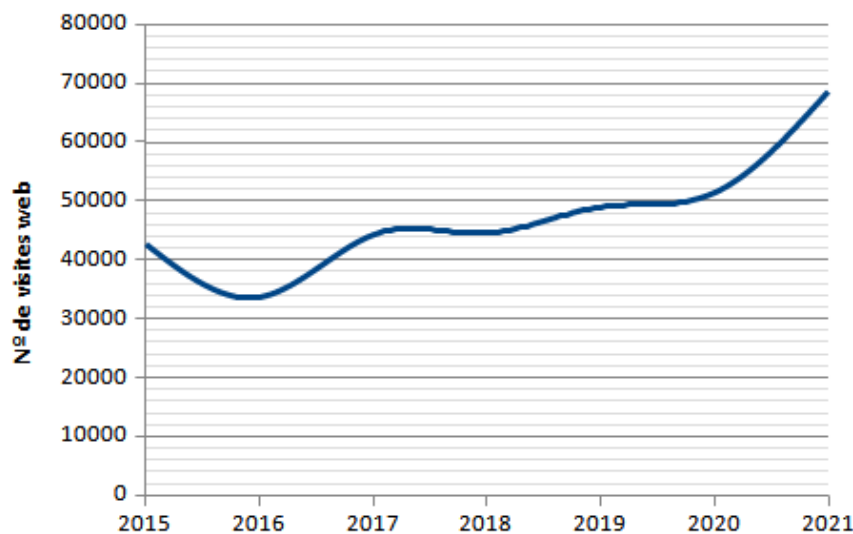
Figura 8.1-3: Cartellera de la Campanya «Residus Zero a la Marjal».

8.1.3 Dades Web

Des de l'any 2015 es revisen les dades que «Google analytics» ens ofereix respecte a les visites a la nostra pàgina web: <http://www.parquesnaturales.gva.es/va/parques-naturales>.

El nombre de visites totals al llarg de 2021 han sigut de 68.529. De l'anàlisi destaquem que la major part dels usuaris són d'origen espanyol.

A continuació exposem l'evolució del nombre de visites en el període 2015-2021:

Figura 8.1-4: Evolució del nombre de visites a la pàgina web.

8.1.4 Butlletí quadrimestral Ullals

L'equip d'Educadors Ambientals publica al llarg de l'any tres [butlletins quadrimestrals](#), en els quals es reflecteix d'una forma fresca i atractiva les labors de manteniment i conservació que es realitzen al Parc, així com totes les activitats relacionades amb la comunicació o l'educació ambiental. A més, sempre comptem amb un apartat de notícies i col·laboracions. Al llarg de 2021, se van publicar tres butlletins d'Ullals.

8.1.5 Cròniques de la Pescadora

Actualment l'Equip d'Educadors també s'encarrega de la publicació del butlletí "[Cròniques de la Pescadora](#)". Aquests documents recullen la informació més rellevant del Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora. En 2021 es van publicar dos butlletins.

8.1.6 Xarxes socials

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva (#PNMarjalPegoOliva) utilitza les xarxes socials Instagram, Twitter i en conjunt amb els altres parcs de la Comunitat Valenciana amb els següents usuaris:

Instagram: GVAParcs Naturals

Twitter: GVA Parcs Naturals @GVAparcs

A Facebook es pot trobar informació dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana en el compte de GVA Agroambient. Aquest compte ofereix informació institucional i de servei públic del departament de la Generalitat Valenciana encarregat de l'agricultura, la ramaderia, la pesca, l'alimentació, el desenvolupament rural, la Política Agrària Comuna (PAC), el medi ambient, els recursos hídrics, el canvi climàtic i la prevenció d'incendis.

8.1.7 Llistat de subscriptors

El Parc disposa d'un llistat de distribució via e-mail de 346 subscriptors, on fa arribar directament activitats lliures, activitats de campanyes, publicacions, notícies o esdeveniments d'interés.

8.1.8 Campanya Dia Europeu dels Parcs

Des d'Europarc Espanya en el «Dia Europeu dels Parcs 2021: La pròxima generació» van organitzar un [Webinari](#), desenvolupat en el marc del [projecte ADAPTASALUDEA](#), on es va presentar un avanç sobre l'estat de les àrees protegides a Espanya i es va il·lustrar, a través d'experiències concretes, les aportacions a l'adaptació al canvi climàtic, la salut i l'educació.

Entre les experiències presentades, es trobava la de la nostra companya Silvia Raya que va [presentar el Projecte de l'itinerari Saludable](#) que s'està duent a terme al Parc Natural.

8.1.9 Participació en publicacions i mitjans de comunicació

- La Marjal en el [Programa Bona Vesprada](#) (min 47).
- La Marjal i el lliri groc en el programa [Terra Viva](#) (min 33).
- Entrevista en [Radio Pego](#) per Itinerari Saludable.
- Entrevista en [Radio Pego](#) per solta d'anguiles.
- Entrevista en [Radio Pego](#) per Jornada de neteja en la Marjal.
- La Marjal en el programa [Espai Blau](#) en Surf Channel.
- Documental Marjal en [festival Gastro Cinema](#)
- [Les aus en el parc natural Marjal Pego-Oliva](#)

8.2 PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

El Programa d'Educació Ambiental. Ara comptem amb 3 projectes, els quals es poden consultar en el següent enllaç: <http://www.parquesnaturales.gva.es/es/web/pn-marjal-de-pego-oliva/programas-educacion-ambiental>

Figura 8.2-1 Visita IES Pedreguer.

Projecte "Coneix la Marjal"

El nostre projecte de sempre sobre visites guiades per a conèixer el Parc Natural. D'especial interès per a aquells centres o entitats que no es troben en les proximitats del Parc Natural i que tinguen unes ganes boges de conèixer-lo i de passar un dia immers en la naturalesa.

Projecte "Ambaixadors de la Marjamama"

Posem en marxa aquest projecte que permet a diferents entitats, centres educatius, etc. col·laborar i posar el seu granet d'arena en la conservació d'aquest meravellós espai natural i donar-lo a conèixer per tot el món. Per a ells hem creat la figura "Ambaixadors de la Marjamama". Aquest projecte requereix una major implicació per part dels participants pel que està enfocat a centres que es troben en l'àrea d'influència del Parc Natural.

Projecte "La Marjal m'inspira"

I aquesta és l'opció que es pot contemplar si algun centre té una idea particular en ment. Personalitzar el projecte afavoreix la creació d'aquesta connexió emocional que tant busquem. Per això pensem que fer el projecte "més vostre" és un aspecte fonamental si busquem una major vinculació i compromís per part dels participants.

En total, en 2021 ens han visitat 1089 **escolars** en 38 visites, procedents majoritàriament de Pego, però també d'Oliva, Gandia, Pedreguer, Callosa d'en Sarrià, Xàbia i Dénia.

8.3 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI

Dins de les tasques que exerceix el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, es troba de forma destacada l'acostament a la població, fent comprensibles els valors i beneficis, moltes vegades difícils de distingir, que el Parc reporta. La interpretació del patrimoni tant natural com cultural continua sent de gran atractiu per als visitants del Parc Natural. Açò s'aconsegueix facilitant aquesta comprensió als visitants i usuaris que utilitzen el Parc amb la programació de les activitats següents:

Taula 8.3-1: *Campanyes específiques del Projecte Comunicar per a Conservar en 2021.*

ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ	N.º PARTICIPANTS
Jornada Anellament científic:Projecte Life Paludicola	Anellament científic i petit itinerari per la Marjal	10
Campanya Trachemys 2021 en la Marjal de Pego Oliva	Inici de la campanya per a capturar tortugues exòtiques	18
Neteja en la Marjal de Pego Oliva	Participació en el Projecte Libera	39
La Natura: promotora de salut	Itinerari saludable per la Marjal	11
Els misteris de les Dunes	Itinerari guiat per les dunes d'Oliva	8
TOTAL		86

8.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Tots els anys diversos grups de voluntariat col·laboren realitzant activitats al Parc Natural, de vegades de manera independent i altres en col·laboració directa amb el Parc. A tots ells, en primer lloc, donar el més sincer agraïment pel seu temps i dedicació.

Com en anys anteriors, el programa de voluntariat s'ha vist molt afectat per la pandèmia però dins del que cap s'han pogut realitzar algunes accions.

En 2021 ens han ajudat a tindre cura del Parc les següents associacions i grups:

- PEGOVIU. Grup de voluntaris de Pego, han participat en la col·locació i seguiment de trampes per a la captura i control de tortugues exòtiques a la zona del riu Racons i a més a més, han col·laborat en els censos d'avifauna.
- VOLUNS. Grup de voluntaris, han participat en la col·locació i seguiment de trampes per a la captura i control de tortugues exòtiques a la zona del riu Racons i a més a més, en la retirada de residus.
- Magic & Nature, en col·laboració amb el Parc Natural en accions de seguiment i conservació d'avifauna. Anualment col·laboren de forma decisiva en la realització dels censos d'aus nidificants i hivernants i en activitats d'educació ambiental, entre altres accions puntuals.
- Grup Ornitològic Ullal. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.
- Grup Ornitològic Pit Roig. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.

- Grup Ornitològic Calceolus. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.
- Creu Roja Oliva: Han participat en la neteja del Parc Natural i en alguna formació sobre Petxinots.
- ADENSVVA: Han participat en la neteja del Parc Natural i en altres accions de conservació com la prospecció de macròfits, l'anellament d'ardeides, etc.

8.5 PROGRAMA DE GESTIÓ PARTICIPADA

La gestió participada s'entén, cada vegada més, com una part rellevant en la gestió del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva. Els organismes i col·lectius fortament implicats en les actuacions de gestió i de conservació del Parc Natural, com són les Societats de Caçadors, els Clubs de Pesca, la Comunitat de Regants de les Terres de l'Arròs, els ajuntaments de Pego i Oliva, la Fundació Global Nature, SEO Llevant, ADENSVVA.

Per a optimitzar els esforços i coordinar treballs es fa imprescindible una tasca de diàleg i de comunicació fluida i constant. És el que s'ha desenrotllat al llarg de diversos anys amb aquests col·lectius per part del personal del Parc Natural i es van veient els resultats.

8.5.1 Gestió (entitats implicades)

La Comunitat de Regants de les Terres Arrossars de Pego exerceix un paper molt rellevant en relació amb la gestió de l'aigua en el Parc Natural. Tots els anys es realitzen actuacions adreçades a la correcta gestió i distribució de l'aigua a fi de facilitar el manteniment dels nivells hídrics en els arrossars del Parc. Així doncs, s'encarreguen de la reparació i manteniment de comportes, motors, revisió i reparació de motes de contenció, tancament de camins en determinades èpoques, etc.

Aquestes actuacions, al mateix temps que serveixen per a possibilitar el cultiu de l'arròs de forma eficient, s'aprofiten per a mantindre uns nivells d'inundació òptims en tot el Parc Natural. No es pot obviar la funció que realitzen de vigilància i comunicació de possibles infraccions, abocaments que comuniquen al personal del Parc.

Les societats de caçadors de Pego i Oliva realitzen tasques de maneig del senill, per mitjà de tractors que esclafen la vegetació creant els coneguts com carrerons, treball que es realitza abans de la temporada de caça. Aquests corredors exerceixen un efecte de diversificació de l'hàbitat i ajuden en l'augment de la biodiversitat. Aquests col·lectius també s'encarreguen del control d'espècies problemàtiques com per exemple el porc senglar, el creixement poblacional del qual en els últims anys comporta un increment d'accidents de trànsit, perdudes en les collites d'arròs i hortícoles, danys a infraestructures i predació sobre nius d'espècies aquàtiques. Els mètodes de control poblacional solen realitzar-se per mitjà de batudes i esperes.

L'Ajuntament de Pego assumeix de forma habitual les neteges en rius i canals després d'episodis de pluges intenses i avingudes, quan es produeixen grans acumulacions de restes vegetals i objectes diversos provinents dels barrancs que aboquen els seus cabals al Parc Natural; també s'ocupen de reparar els vials del Parc. Aquestes actuacions superen les possibilitats d'actuació del Parc, per no disposar dels mitjans mecànics apropiats. De la mateixa manera es comparteix la vigilància del Parc Natural per mitjà de la presència de Policia local i guarda rural.

L'Ajuntament d'Oliva també s'ocupa de la retirada d'acumulacions de residus i abocaments incontrolats i disposa de transport per a alguns materials que amb els mitjans disponibles per part del Parc Natural no seria possible. També han obert la barra d'arena que tanca l'eixida del riu Vedat després dels temporals, de vital importància per al funcionament hídric de la marjal.

La Fundació Global Nature, per l'execució dels projectes LIFE-Paludicola i LIFE-Wetlands4Climate, ha fet una sèrie d'actuacions en el Parc, tals com aclariment de lluents i rius, plantacions, participació en activitats del Parc, etc. Al capítol 6.3.1. es desenvolupa tota la informació.

Figura 8.5-1 La Font Salada.

8.6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC

8.6.1 Programa d'equipaments i senyalització

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb tres zones on es concentra la quantitat més gran de visitants: Muntanyeta Verda/riu Salinar, Observatoris Vall del Bovar/Barranquet i Font Salada.

A elles es dirigeixen principalment les visites que acudeixen al Parc, a més d'una xarxa de camins i pistes freqüentades per diversos col·lectius de visitants (ciclistes, observadors d'aus, etc.) i dues rutes interpretatives, una en bicicleta i una altra a peu, ambdues senyalitzades i totalment obertes al públic que desitge transitar-les.

La senyalística interior té per objectiu, conduir al visitant per les sendes i camins que es consideren oportuns, alliberant a la resta de la major part de l'impacte o influència que exerceix la presència humana, almenys en determinades èpoques de l'any, així com proporcionar informació útil per a la visita i/o interpretació del patrimoni, millorant les condicions del Parc Natural per a l'acollida de visitants de forma compatible i afavoridora a la conservació dels seus valors naturals.

En 2019 es va realitzar el Projecte Diagnòstic de la situació actual de la senyalística al Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva, en el qual es va fer una revisió dels senyals que havien desaparegut o que es trobaven deteriorades. En 2020, es va dissenyar una proposta de nova ruta (Ruta Groga) per connectar la Muntanyeta Verda i la Font Salada. L'execució de la mateixa està pendent a dia d'avui. En 2021, es va portar a terme una proposta de dotar de contingut la Ruta Roja, convertint-la així en un Itinerari Saludable. En este cas, la proposta no modifica el recorregut de la ruta, però si està previst dotar-lo de senyalística orientativa i interpretativa. Actualment, estes senyals i panells es troben en procés de disseny.

A més, l'Ajuntament de Pego, a través de l'empresa «Magic and Nature», va crear dues noves rutes ornitològiques al Parc Natural. Una en la zona sud (Figura 8.6-1) i una altra en la nord. Estes rutes van ser inaugurades durant l'any 2021; la informació d'ambdues rutes pot consultar-se als enllaços següents:

- Itinerari ornitològic Bullent: pegoivalls.es/va/ruta/55-itinerario-ornitologico-bullent
- Itinerari ornitològic Racons: pegoivalls.es/va/ruta/56-itinerario-ornitologico-racons

Figura 8.6-1: Un dels itineraris ornitològics en el PN de la Marjal de Pego-Oliva. Extret del fullet «Pego Birding», Tourist Info Pego i les Valls.

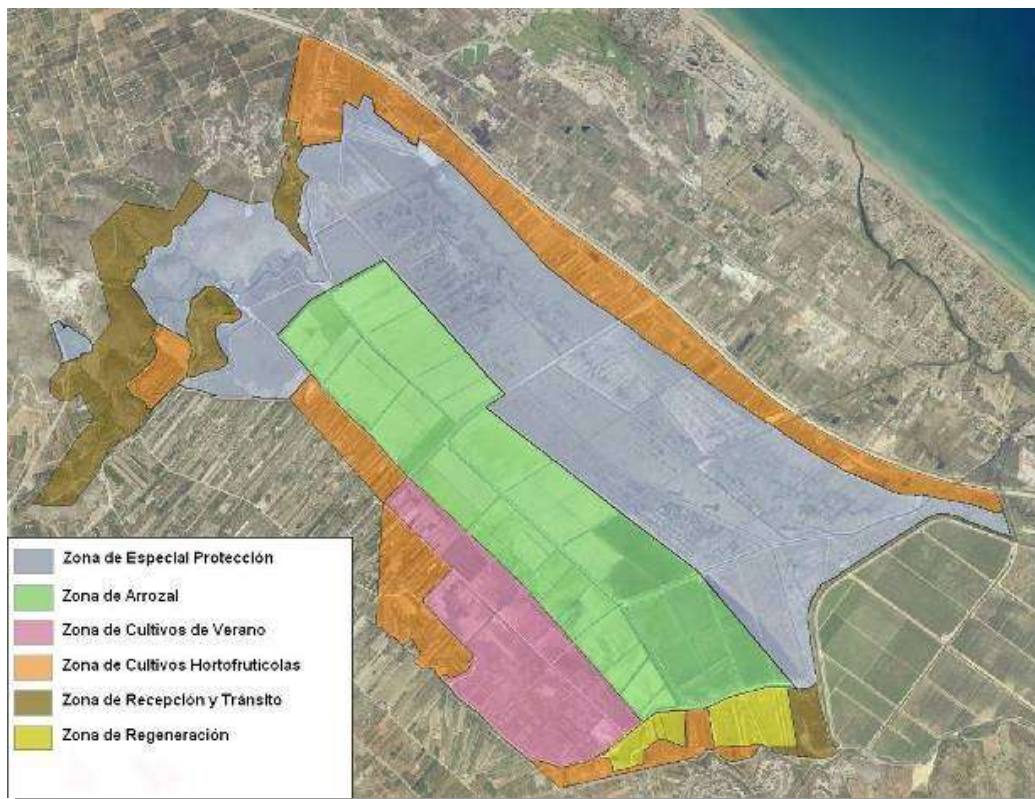
8.6.2 Senyalística de caça, pesca i altres

Els canvis del PTOC de caça de febrer de 2020 i la declaració com a «zona de reserva de la anguila, ZZRA» (capítol 6.2.2) obliga a canvis en els senyals corresponents. Al 2021, s'instal·laren les noves senyals a eixe respecte, que passen a completar l'inventari de senyalística d'usos permesos dins del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

9. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL

Els objectius d'aquesta línia de gestió, que és una de les que més temps ocupa al personal de gestió del Parc Natural, són els següents:

- Incrementar el grau de compliment de la normativa sectorial en general i ambiental en particular, en la totalitat de l'àmbit del PORN. La gestió del Parc Natural implica el compliment de les disposicions del text normatiu expressat en el PORN, així com de les diverses normes legislatives vigents relatives als àmbits sectorials relacionats amb el Parc.
- Establir les vies de col·laboració amb els ajuntaments, propietaris i altres administracions, a fi de resoldre adequadament els expedients administratius.
- Planificar la gestió mensual i anual de l'espai natural, amb la realització de propostes de treball, resolució de problemes, establiment d'objectius a curt i llarg termini, etc.

Figura 9-1: Zonificació i Usos del Parc Natural de la marjal de Pego-Oliva.

9.1 GESTIÓ PREVENTIVA EN L'ÀMBIT DEL PORN

Per a poder concretar el grau de compliment de la normativa, així com el volum de treball d'autoritzacions per a actuacions en l'àmbit del PORN, es recorre a l'anàlisi dels expedients administratius gestionats al llarg de l'any, expedients provinents tant de la direcció general de Medi Natural i Avaluació Ambiental de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, a València, com de la Direcció Territorial d'Alacant i que afecten l'àmbit del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva i de la seua extensa àrea d'esmoreïment d'impactes. Des d'ambdós serveis, es remeten les peticions dels expedients a les oficines del Parc per al seu coneixement i/o informe preceptiu.

Els expedients tramitats es divideixen en dues categories:

- **Informatius:** Dins d'aquesta categoria s'enquadren totes aquelles sol·licituds d'actuacions que han de ser informades d'acord amb la normativa vigent del Parc. Aquestes sol·licituds

comprenen des de realització d'obres, a estudis científics, activitat agrícola especial o simples demandes d'informació respecte de la normativa.

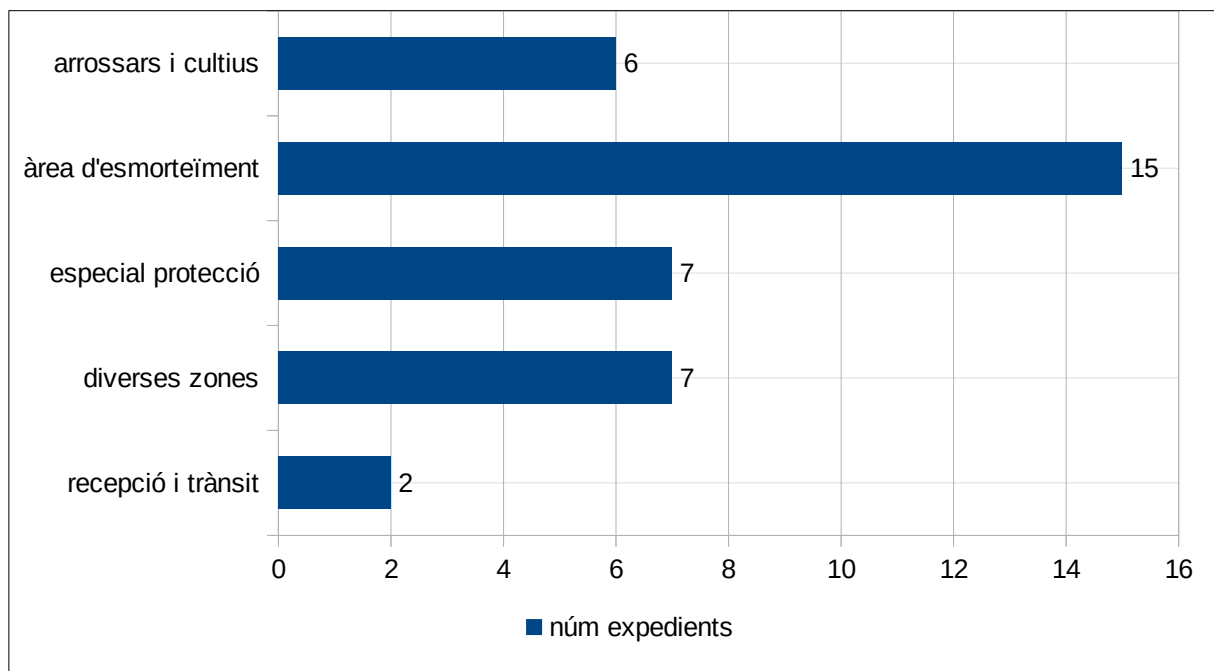
- **Notificacions i Comunicacions:** Engloba aquelles informacions al personal o Direcció del Parc sobre algun tema d'interés que van adreçades al Parc Natural sobre diferents aspectes. Majoritàriament són notes internes de Serveis territorials i Serveis centrals, o informació sobre l'estat d'algun expedient per part d'Ajuntaments i/o Organitzacions.

En l'any 2021, s'han tramitat un total de **48 expedients**, de les quals 37 han estat Informes i 11 Notificacions (4) i Comunicacions (7). Aquestes dades suposen una disminució de 6 expedients respecte de l'any 2020, ja que sumaren un total de 54 expedients.

A continuació, es realitza una anàlisi dels expedients.

Informatius.

La majoria de sol·licituds es continuen concentrant en obres menors de particulars i actuacions xicotetes de millora d'infraestructures per part dels municipis de la zona, la majoria d'elles a l'àrea d'esmoreïment d'impactes. El gràfic següent (Figura 9.1-1) mostra la distribució dels expedients informatius, en relació a les zones per a les quals se sol·liciten.

Figura 9.1-1: Quantitat d'expedients relacionats amb cadascuna de les diferents zones del PN.

9.2 GESTIONS DIVERSES DE L'ESPAI NATURAL

L'Equip Tècnic i la Direcció del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva han exercit un gran nombre de tasques que influeixen directament o indirecta en la gestió de l'espai natural. De moltes d'elles, hi sorgeixen projectes concrets que engloben el pla de gestió anual del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva d'altres no, però hi ha un conjunt de tasques que són realitzades pel personal tècnic de l'espai, les quals poden resumir-se en els epígrafs següents:

- La emissió d'informes preceptius previs, el que es denomina "Gestió Preventiva" per a la realització d'obres, usos o activitats de qualsevol tipus que, d'acord amb les normes del PORN, ho precisen.

- La Gestió Activa del parc natural es desenvolupa principalment per la brigada de conservació i manteniment del parc natural. La seua planificació es realitza mensualment i formen t part d'aquesta coordinació de treballs Direcció del parc natural, Tècnic, Brigada, el coordinador de l'empresa pública, educador ambiental i els Agents Mediambientals dels municipis de Pego i Oliva) realitzen aquestes reunions amb l'objectiu de revisar les accions realitzades, planificar els treballs de les setmanes següents, així com tractar altres aspectes de la gestió de l'espai protegit. S'ha realitzat 11 reunions al llarg de l'any.
- Coordinació entre les diferents administracions implicades en la gestió del Parc Natural, s'ha tractat aspectes com la gestió de l'aigua, els projectes d'educació ambiental, activitats divulgatives, planificació de treballs conjunts, necessitat del centre d'interpretació/ d'informació, recollida i tractament de residus a l'interior del Parc Natural, etc:
  - ✓ Ajuntaments d'Oliva i Pego
  - ✓ Diputacions
  - ✓ Confederació Hidrogràfica del Xúquer
- Col·laboració amb:
  - ✓ Diferents universitats
  - ✓ Organitzacions sense ànim de lucre
- Continuació en les tasques de desmuntatge i/o correcció de línies elèctriques que travessen o es troben pròximes a la Marjal. L'any 2021 s'han ampliat aquestes tasques a la zona externa del Parc, tot vinculat amb la reintroducció de l'àguila pescadora.
- Reunions amb la Comunitat de Regants de les Terres de l'Arròs Pego, tractant-se:
  - ✓ Intercanvi d'informació sobre els principals problemes relacionats amb la gestió de l'aigua.
  - ✓ Actuacions puntuals d'eliminació flora exòtica i invasora en els rius i canals, però amb la corresponent supervisió del Parc per tal d'evitar mortaldat de petxinots.
  - ✓ Manteniment d'uns nivells mínims en els canals quan baixa el nivell dels bancals d'arròs per garantir la població de petxinots .
- Col·laboració i assessorament als agents mediambientals i Brigada del Parc Natural. Facilitació en la localització de possibles actuacions i/o activitats susceptibles d'incompliment del PONR de la Marjal de Pego-Oliva.
- Assessorament a les persones per tramitar correctament les sol·licituds administratives en l'àmbit del PORN de la Marjal de Pego-Oliva.
- Preparació de la Junta Rectora de l'any 2021.

9.3 ACTUACIONS DELS AGENTS DE L'AUTORITAT EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL

les actuacions que els Agents de l'autoritat han dut a terme a l'interior del Parc Natural; el personal del Parc juga un paper destacat en la informació prèvia als usuaris del Parc (prevenció) i en la detecció primerenca i transmissió als agents de qualsevol circumstància que es considere potencialment irregular.

9.3.1 AGENTS MEDIAMBIENTALS

les actuacions que els Agents Mediambientals han dut a terme a l'interior del Parc Natural, són:

- Participació en les reunions mensuals de coordinació de les brigades de conservació i manteniment.
- Control del reforçament poblacional de l'anguila al parc natural.
- Participació en les campanyes de cens hivernants i nidificants.
- Participació e el programa de reintroducció de l'àguila pescadora al parc natural.

- Informació i control de la caça al parc natural.
- Treballs d'inspecció.
- Formalització de denúncies.
- Informació expedients sancionadors.
- Atenció als visitants del parc natural i a la ciutadania en general.

9.3.2 SEPRONA

Es realitzen vigilàncies dinàmiques de la patrulla en servei, de manera freqüent, en prevenció de suposades infraccions penals o administratives en matèria de medi ambient i/o deterioració dels seus recursos naturals i hídrics i, contra la flora i fauna silvestre i són:

- Serveis de vigilància de caça i pesca.
- Denúncies de la Llei de Pesca Continental
- Inspeccions de caça en vedat privat.

9.4 RELACIONS I COL·LABORACIONS AMB DIFERENTS ORGANISMES

Hi ha una estreta col·laboració amb entitats públiques i privades, organismes i associacions amb el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, en la taula 9.4.1 es descriu aquesta col·laboració.

Taula 9.4-1: *Relacions de col·laboració amb diferents entitats.*

COL·LABORACIÓ AMB AJUNTAMENTS	
Ajuntament de Pego	<p>Cessió d'ús i manteniment d'instal·lacions per a oficina de l'Equip Tècnic del Parc Natural.</p> <p>Cessió d'ús i manteniment d'instal·lacions per a Brigada de Manteniment del Parc Natural.</p> <p>Col·laboració en tasques de manteniment en el Parc per mitjà de retroexcavadora, materials i personal.</p> <p>Neteja de comportes en el Parc post temporals.</p> <p>Retirada de residus voluminosos per mitjà d'aportació de maquinària i transport a punt de gestió autoritzat.</p> <p>Col·locació de cartelleria del Parc Natural.</p> <p>Organització d'actes protocol·laris.</p> <p>Preparació Junta Rectora any 2021.</p>
Ajuntament d'Oliva	<p>Organització d'actes protocol·laris.</p> <p>Reunions per a millorar la gestió del Parc Natural: inversions municipals, activitat científica, col·laboració ciutadana...</p> <p>Neteja de comportes en el Parc després de temporals.</p> <p>Retirada de residus voluminosos per mitjà d'aportació de maquinària i transport a punt de gestió autoritzat.</p> <p>Col·laboració en tasques de manteniment en el Parc per mitjà de retroexcavadora, materials i personal.</p> <p>Apropament dels escolars al Parc Natural</p>
COL·LABORACIÓ UNIVERSITATS / ONGs	
Universitat de València – Institut Cavanilles	Estació d'esforç constant de recepció ornitològic.
Fundació Global Nature	Projecte Life Paludicola i Projecte Life-Wetlands4Climate
Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO-	Col·laboració en la realització de censos d'aus aquàtiques

BirdLife)	hivernants i nidificants.
PEGOVIU	Col·laboració en captures de tortugues exòtiques.
VOLUNS	Col·laboració en captures de tortugues exòtiques.
WWF-Alicante i València	Col·laboració en la realització d'activitats de plantació de narcís de Pérez-Lara.
COL·LABORACIÓ ALTRES ENTITATS	
Xarxa d'oficines Tourist Info de l'Àrea d'Influència Socio-econòmica del Parc Natural	Col·laboració i coordinació en les visites turístiques al Parc Natural.
Comunitat de Regants de les Terres Arrossars de Pego	Col·laboració en tasques de manteniment d'infraestructures hidràuliques i manteniment dels nivells hídrics. Col·laboració per al control d'espècies aquàtiques invasores.
Societat de Caçadors de Pego i Societat de Caçadors d'Oliva	Col·laboració en la gestió de la vegetació i control del senill per mitjà de la creació de corredors i espais lliures de senill. Col·laboració per a la coordinació de la gestió de l'ús públic. Col·laboració en activitats de divulgació/difusió i en rescats de l'Àguila Pescadora.
Confraria de Pescadors de Dènia	Suministre de peix per a l'Àguila Pescadora.
COL·LABORACIÓ AMB EMPRESES	
Magic & Nature	Realització d'activitats d'educació ambiental: anellament, coneixement del medi, neteja, censos, etc.
Tracks and pedals	Realització d'activitats d'aventura i educació ambiental: coneixement del medi, neteja de zones del Parc, etc.
Naturlismo Life	Realització d'activitats d'educació ambiental i cens d'aus.

10. RESUM ECONÒMIC

PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

• Equip de promoció/educadors	49.056,44 €
• Brigada	91.094,52 €
• LIFE Paludícola i LIFE Wetlands4Climate (Fundación Global Nature)	65.951,00 €
• Intervencions Brigades Vida Silvestre	2.856,00 €

TOTAL INVERSIONS 2021:	208.957,96 €
-------------------------------	---------------------

11. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2022

PLANS I ACTUACIONS EN FUNCIONAMENT DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

- ❖ Conservació de flora:
  - ❖ Seguiment de les poblacions de *Narcissus perez-larae*.
  - ❖ Seguiment de les poblacions de *Parentucellia viscosa*.
  - ❖ Seguiment de la població de *Nymphaea alba*.
  - ❖ Reforç i seguiment de la població de *Ceratophyllum submersum*.

- ❖ Conservació de fauna:
  - ❖ Seguiment i controls anuals d'ictiofauna, incloent-hi *Valencia hispanica* i altres.
  - ❖ Reforç poblacional d'*Anguilla anguilla*.
  - ❖ Control nidificació de garses, arpelot de marjal i picaports.
  - ❖ Continuar amb el 5 any del Programa "Reintroducció de l'àguila pescadora".
  - ❖ Seguiment de tortuga d'estany (*Emys orbicularis*)
  - ❖ Seguiment de colonització de caixes-refugi per a rates-penades.
  - ❖ Seguiment, control i extracció del carranc blau (*Callinectes sapidus*).

- ❖ Conservació d'Hàbitats:
  - ❖ Control i eliminació de flora exòtica invasora terrestre: *Cortaderia selloana*, *Pennisetum setaceum* i *Acacia saligna*.
  - ❖ Control i eliminació de flora exòtica invasora aquàtica: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*.
  - ❖ Control i erradicació de fauna aquàtica invasora *Trachemys* spp. amb Pego-Viu i Voluns.
  - ❖ Projecte Life Wetlands4Climate.
  - ❖ Control dels nivells hídrics dels canals i Reserva del P. N. de la Marjal.
  - ❖ Programa de qualitat de Zones Humides del P. N. de la Marjal.

- ❖ Programa d'adquisició i millora de coneixements:
  - ❖ Estació d'esforç constant d'anellament d'aus.
  - ❖ Censos semestrals d'aus.
  - ❖ Col·laboració en l'anellament d'ardeids.

- ❖ Programa de manteniment:
  - ❖ Adequació d'infraestructures i d'àrees d'ús públic.
  - ❖ Reparació de camins i sendes.
  - ❖ Tractament de la vegetació i plantacions.
  - ❖ Condicionament de surgències d'aigua.

- ❖ Programa de comunicació i divulgació:
  - ❖ Informació, sensibilització i comunicació ambiental.
  - ❖ Redacció i divulgació del butlletí quadrimestral ULLALS.
  - ❖ Redacció i divulgació del butlletí «Cròniques de l'ÀGUILA PESCADORA».
  - ❖ Disseny de campanyes específiques de Comunicació Ambiental.

- ❖ Programa d'Educació ambiental i Interpretació:
  - ❖ Continuar amb les visites a escolars i les activitats de cap de setmana per al públic en general.
  - ❖ Impulsar el Projecte d'Educació Ambiental «Ambaixadors de la Marjamama».
  - ❖ Disseny i divulgació d'unitats didàctiques i d'activitats d'Educació Ambiental.
  - ❖ Dissenyar projectes i accions d'Educació Ambiental per a arribar als diferents contextos socials.
  - ❖ Projecte Itinerari saludable.

- ❖ Programes de gestió participada:
  - ❖ Ajuntaments d'Oliva i Pego.
  - ❖ Associacions locals: Comunitat de les terres de l'arròs de Pego, Club de Caçadors de Pego, Club de Caçadors d'Oliva i Pego-Viu.
  - ❖ Oficina de Turisme de Pego i Oficina de Turisme d'Oliva.
  - ❖ Universitat d'Alacant, Universitat de València, Universitat Politècnica, Institut Cavanilles, I.E.S. Rodolfo Llopis de Callosa d'en Sarrià.
  - ❖ S.E.O., S.V.O. Grup d'Anellament Gala, WWF Alacant i WWF València.
  - ❖ Empreses: Magic&Nature, Tracks & Pedals, Naturalismo Life, Endèmica Natura i Voluns.

- ❖ Programa d'Equipament i senyalització:
  - ❖ Continuar amb la reposició de la senyalística.
  - ❖ Millorar els senyals en la zona d'Ús Públic.
  - ❖ Millorar l'accessibilitat de la zona d'Ús Públic.